

«ԱրմՍվիսԲանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	2
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	4
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	5

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	6
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	8
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	24
5. Սեզոնների վերաբերյալ տեղեկատվություն	25
6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28
7. Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	28
8. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	29
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	30
10. Ներդրումային արժեթղթեր	36
11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	38
12. Ոչ նյութական ակտիվներ	39
13. Բռնագանձված ակտիվներ	40
14. Հարկում	40
15. Վարկային կորստի գծով ծախսեր և այլ արժեզրկումներ և պահուստներ	41
16. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ	42
17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	43
18. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	43
19. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	44
20. Այլ փոխառու միջոցներ	44
21. Ստորադաս փոխառություններ	45
22. Սեփական կապիտալ	45
23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	46
24. Չուտ տոկոսային եկամուտ	47
25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	48
26. Չուտ առևտրային եկամուտ	48
27. Այլ եկամուտ	48
28. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր	49
29. Ռիսկերի կառավարում	49
30. Իրական արժեքի չափում	62
31. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ	66
32. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	67
33. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն	68
34. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ	69
35. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	71
36. Կապիտալի համարժեքություն	71

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԱրմՍվիսբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱրմՍվիսբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ «Բանկ») ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՅՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀԷՄՍԽ) կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանք

Ընկերության 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, ով այդ հաշվետվությունների վերաբերյալ 2022 թվականի ապրիլի 4-ին արտահայտել է չձևափոխված կարծիք:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր աուդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր աուդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցերը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարց

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում

Հաճախորդներին տրված վարկերի և

փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների էականության, այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:

Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի ակնկալվող արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ,

Աուդիտն իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝

- ▶ Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ որոշելու համար կիրառված վարկային ռիսկի մոդելների և ենթադրությունների վերլուծություն;
- ▶ Բանկի՝ վարկային ռիսկի էական աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում;
- ▶ Հաճախորդներին տրված էական արժեզրկված վարկերի և փոխառություններ գծով ԱՎԿ-ի թեստավորում՝ անհատական հիմունքով:

Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ վերանայված մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած

Առևտրի առանցքային հարց

Ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճի առկայության գնահատումից: Այդ գնահատումը էապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի ցուցանիշից (ներառյալ այլ ֆինանսական հաստատություններում ժամկետանց օրերը) և վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից:

Արժեզրկված էական ֆինանսական ակտիվների համար անհատական հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը պահանջում է հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից և այլ աղբյուրներից ապագա դրամական հոսքերի գնահատում:

Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ էականորեն տարբեր գնահատումների: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բնակի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ» և Ծանոթագրություն 29-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր առևտրի ընթացում

առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը, հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը և արժեզրկված վարկերի մնացորդների փոփոխությունը սկզբնական ճանաչման ամսաթվից մինչև դեֆոլտի ամսաթիվը: Մենք նաև թեստավորել ենք վարկային ռիսկի էական աճի բացահայտման գործընթացում առանցքային հսկողության միջոցների նախագծման և գործարկման արդյունավետությունը և գնահատել ենք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի էական աճը որոշելու համար դեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը:

Արժեզրկված էական վարկերի գծով մենք թեստավորել ենք հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից և այլ աղբյուրներից ապագա գնահատված դրամական հոսքերի հաշվարկները:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների նկատմամբ:

Բանկի 2022թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Բանկի 2022թ. տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Բանկի 2022թ. տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են Եական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ Եական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Եական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- ▶ եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, սպառնալիքների վերացմանը անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման նպատակով անցկացված աուդիտի ղեկավար գործընկեր է հանդիսանում Էրիկ Չայրապետյանը:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն
Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր

Էրիկ Չայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր

Ելենա Ադամյան

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2022թ.	2021թ. (վերադասա- կարգված)
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6	28,552,473	27,330,179
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	8	26,252	35,125
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7	7,449,029	2,540,486
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	9	125,003,048	116,531,510
Ներդրումային արժեթղթեր	10	133,432,483	153,851,984
Հետզևման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	10	78,718,547	89,923,037
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	2,020,076	1,637,423
Ոչ կյուրթական ակտիվներ	12	82,402	78,693
Բռնագանձված ակտիվներ	13	1,175,804	1,794,760
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	14	4,178,389	929,187
Այլ ակտիվներ	16	4,533,679	3,768,054
		385,172,182	398,420,438
Ընդամենը ակտիվներ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	17	80,803,726	86,526,829
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	8	29,108	64,242
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18	129,536,044	136,066,628
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	19	52,408,743	58,839,075
Այլ փոխառու միջոցներ	20	34,778,666	31,964,736
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		186,533	476,439
Այլ պարտավորություններ	16	2,210,310	1,998,458
Ստորադաս փոխառություններ	21	34,484,130	23,417,085
		334,437,260	339,353,492
Ընդամենը պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	22	10,000,200	10,000,200
Եմիսիոն եկամուտ		6,205,548	6,205,548
Գլխավոր պահուստ		35,000,000	30,000,000
Զբաղիչված շահույթ		16,755,005	14,555,290
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ		(18,784,599)	(2,828,795)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ		1,558,768	1,134,703
		50,734,922	59,066,946
Ընդամենը սեփական կապիտալ			
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
		385,172,182	398,420,438

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Գևորգ Մաչախյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Սեդրակ Բաղդասարյան

Գլխավոր հաշվապահ

2023թ. մայիսի 2

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2022թ.	2021թ. (վերադասա- կարգված)
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	33,775,065	33,486,218
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	337,003	205,169
Տոկոսային ծախս	24	(26,168,283)	(22,788,292)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	24	7,943,785	10,903,095
Վարկային կորուստների գծով վերակազմում/(ծախս)	15	3,137,574	(1,614,778)
Չուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		11,081,359	9,288,317
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	25	504,994	342,339
Միջնորդավճարների գծով ծախս	25	(184,766)	(156,816)
Չուտ առևտրային եկամուտ	26	1,547,990	797,111
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից զուտ օգուտ		20,943	1,878,617
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս		(927,915)	(310,007)
Այլ եկամուտ	27	316,966	80,784
Ոչ տոկոսային եկամուտ		1,278,212	2,632,028
Անձնակազմի գծով ծախսեր	28	(1,919,187)	(1,569,591)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	11	(179,770)	(178,166)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	12	(28,373)	(26,498)
Այլ ծախսեր	28	(634,776)	(737,094)
Այլ արժեզրկման ծախսեր	15	(667,845)	-
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(3,429,951)	(2,511,349)
Շահույթ մինչև շահութահարկ		8,929,620	9,408,996
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(1,729,905)	(1,643,537)
Տարվա շահույթ		7,199,715	7,765,459

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2022թ.	2021թ.
Տարվա շահույթ		7,199,715	7,765,459
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս</i> <i>չվերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ</i>			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	11	517,152	-
Շահութահարկ այլ համապարփակ եկամուտի տարրերի գծով	14	(93,087)	-
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող գուտ այլ համապարփակ եկամուտ		424,065	-
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս</i> <i>վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ</i>			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն		(18,932,920)	(14,407,850)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ԱՎԿ պահուստի փոփոխություն		(525,377)	223,951
Շահութահարկ այլ համապարփակ եկամուտի տարրերի գծով	14	3,502,493	2,553,101
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող գուտ այլ համապարփակ վնաս		(15,955,804)	(11,630,798)
Տարվա այլ համապարփակ վնաս, առանց հարկերի		(15,531,739)	(11,630,798)
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ վնաս		(8,332,024)	(3,865,339)

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Կանոնա- դրական կապիտալ	Եմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	25,000,000	8,802,003	1,134,703	11,789,831	62,932,285
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	7,765,459	7,765,459
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	-	(12,146,863)	-	-	(12,146,863)
Չուտ օգուտ վերադասակարգված շահույթում կամ վնասում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից	-	-	-	(2,260,987)	-	-	(2,260,987)
Չուտ փոփոխություններ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ԱՎԿ պահուստում	-	-	-	223,951	-	-	223,951
Շահութահարկ այլ համապարփակ եկամուտի տարրերի գծով	-	-	-	2,553,101	-	-	2,553,101
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(11,630,798)	-	-	(11,630,798)
Հատկացումներ պահուստին	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	30,000,000	(2,828,795)	1,134,703	14,555,290	59,066,946
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	7,199,715	7,199,715
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	-	-	-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	-	-	-	(18,849,853)	-	-	(18,849,853)
Չուտ օգուտ վերադասակարգված շահույթում կամ վնասում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից	-	-	-	(83,067)	-	-	(83,067)
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	-	517,152	-	517,152
Չուտ փոփոխություններ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի ԱՎԿ պահուստում	-	-	-	(525,377)	-	-	(525,377)
Շահութահարկ այլ համապարփակ եկամուտի տարրերի գծով	-	-	-	3,502,493	(93,087)	-	3,409,406
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(15,955,804)	424,065	-	(15,531,739)
Հատկացումներ պահուստին	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	5,000,000	-	-	(5,000,000)	-
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,000,200	6,205,548	35,000,000	(18,784,599)	1,558,768	16,755,005	50,734,922

1-ից 36 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամ)**

	Ծան.	2022թ.	2021թ. (վերադասա- կարգված)
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Շահույթ նախքան հարկումը		8,929,620	9,408,996
Ճշգրտումներ՝			
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման (վերակազմում)/ծախս	15	(3,137,574)	1,614,778
Այլ արժեզրկումներ	15	667,845	-
Ամորտիզացիայի և մաշվածության գծով պահուստ	11,12	208,143	204,664
Ստացման ենթակա տոկոսներ		(677,601)	(1,165,859)
Վճարման ենթակա տոկոսներ		808,288	413,135
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ եկամուտ		(275)	(12,215)
Բռնագածված ակտիվների օտարումից զուտ (օգուտ)/վնաս		(36,739)	58,778
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս		927,915	310,007
Թանկարժեք մետաղների վերագնահատումից զուտ վնաս		109,447	93,481
Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ օգուտ		(26,262)	(130,687)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		7,772,807	10,795,078
<i>Գործառնական ակտիվների զուտ (աճ)/նվազում</i>			
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ		(6,034,565)	4,145,618
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ		(17,665,892)	(2,503,899)
Բռնագանձված ակտիվներ		111,756	345,082
Այլ ակտիվներ		(321,326)	(1,061,699)
<i>Գործառնական պարտավորությունների զուտ աճ/(նվազում)</i>			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ		(3,769,403)	19,124,770
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		2,429,171	(6,681,430)
Այլ պարտավորություններ		72,269	909,355
2ուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ (օգտագործված) գործառնական գործունեությունում/ գործառնական գործունեությունից, նախքան շահութահարկը		(17,405,183)	25,072,875
Վճարված շահութահարկ		(1,859,608)	(975,001)
2ուտ դրամական միջոցներ՝ գործառնական գործունեությունից/ (օգտագործված) գործառնական գործունեությունում		(19,264,791)	24,097,874
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերումներ	10	(63,358,002)	(111,276,767)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և մարումից մուտքեր		71,267,487	73,897,656
Հիմնական միջոցների ձեռքբերման գծով կանխավճարներ		(788,000)	(590,000)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	11	(45,271)	(56,167)
Հիմնական միջոցների վաճառք		275	13,792
Ոչ կյուբական ակտիվների ձեռքբերում	12	(32,082)	(21,995)
2ուտ դրամական միջոցներ՝ ներդրումային գործունեությունից/ (օգտագործված) ներդրումային գործունեությունում		7,044,407	(38,033,481)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	35	19,042,056	20,059,280
Այլ փոխառու միջոցների մարում	35	(13,760,849)	(12,605,086)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	35	-	(2,000,000)
Ստորադաս փոխառությունից մուտքեր	35	12,000,000	10,000,000
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	35	(61,885)	(54,624)
2ուտ դրամական միջոցներ ֆինանսավորման գործունեությունից		17,219,322	15,399,570
Արտարժույթի փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(3,765,492)	(1,880,578)
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(11,152)	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		1,222,294	(416,615)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբին	5	27,330,179	27,746,794
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջում	5	28,552,473	27,330,179

1-ից 36 ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

ա) Կազմակերպչական կառուցվածք և հիմնական գործունեություն

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գործում է 2004 թ. հոկտեմբերի 7-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից տրված N84 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ընդունումը և հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկավորում, երաշխիքների տրամադրումը, հաշվարկադրամարկղային գործառնությունները, արժեթղթային և արտարժույթային գործարքները: Բանկը հանդիսանում է ՀՀ ավանդների ապահովագրման պետական համակարգի անդամ: Բանկի գործունեությունը վերահսկվում է ՀՀ ԿԲ կողմից:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

2022թ. 31-ի դեկտեմբերի դրությամբ, Բանկի աշխատակիցների քանակը 146 է (2021թ. դեկտեմբերի 31՝ 144):

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Բաժնետեր	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %
“ԷյչՎիԷս Հոլդինգ”	87.53	87.53
“ԷֆԷմԹիԷմ Դիսթրիբյուշն” ՍՊԸ	12.47	12.47
Ընդամենը	100.00	100.00

Բանկի վերջնական վերահսկող կողմ է հանդիսանում Վարտան Սիրմակեդը:

բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իր իրավական, հարկային և կարգավորվող դաշտերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից ու զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից ձեռնարկվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումների արդյունավետությունից: Դեկավարությունը կարծում է, որ ձեռնարկում է համապատասխան միջոցներ՝ աջակցելու Բանկի բիզնեսի կայունությանը ներկա պայմաններում:

Ուկրաինայի հետ պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ են սահմանել Ռուսաստանի և Բելառուսի նկատմամբ՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ: Պատերազմի սկզբից ի վեր նկատվել է ռուսական ռուբլու՝ արտարժույթի նկատմամբ զգալի անկայունություն, ինչպես նաև՝ Ռուսաստանի արժեթղթերի շուկայում և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեքի զգալի կորուստ: Իրավիճակը դեռ չի հանգուցալուծվել, սակայն այն արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և ամբողջ աշխարհում: Ռուսաստանը և Ուկրաինան Հայաստանի առանցքային առևտրային գործընկերներից են: Ակնկալվում է, որ պատերազմը նշանակալի ազդեցություն կունենա Հայաստանի տնտեսության վրա: Զանի որ պատերազմը դեռևս շարունակվում է, հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել այն ազդեցությունը, որը կարող է ունենալ Բանկի գործունեության վրա, քանի որ անորոշություն կա ընդհանուր տնտեսության վրա ազդեցության աստիճանի վերաբերյալ: Բանկի դեկավարությունը մոնիթորինգի է ենթարկում տնտեսական իրավիճակը ընթացիկ պայմաններում:

2. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ»), որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԽ») կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հրապարակված ֆինանսական հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍԿ»):

(հազար ՀՀ դրամ)

Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ բացահայտվածի: Օր.՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող արժեթղթերը, ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և շենքերը/շինությունները չափվում են իրական արժեքով:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով:

Վերադասակարգումներ

Որոշակի վերադասակարգումներ են կատարվել նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում՝ ընթացիկ տարում օգտագործված դասակարգմանը համապատասխանելու համար: Այս վերադասակարգումները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել նախկինում ներկայացված զուտ շահույթի կամ սեփական կապիտալի վրա:

	Նախկինում ներկայացված	Վերադասա- կարգում	Ճշգրտված
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ	116,759,510	(228,000)	116,531,510
Այլ ակտիվներ	3,540,054	228,000	3,768,054
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	77,904,758	(77,904,758)	-
Պարտավորություններ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ	53,653,716	(53,653,716)	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	123,997,229	12,069,399	136,066,628
Այլ պարտավորություններ	1,000,948	997,510	1,998,458
Պարտավորությունների բանկերի նկատմամբ	-	86,526,829	86,526,829
Այլ փոխառու միջոցներ	-	31,964,736	31,964,736
Այլ պահուստներ	(1,694,092)	1,694,092	-
Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	-	(2,828,795)	(2,828,795)
Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ	-	1,134,703	1,134,703

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

	Նախկինում ներկայացված	Վերադասա- կարգում	Ճշգրտված
Այլ ծախսեր	(1,047,101)	310,007	(737,094)
Արտարժույթային գործարքներից զուտ վնաս	-	(310,007)	(310,007)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են:

(հազար ՀՀ դրամ)

	Նախկինում ներկայացված	Վերադասա- կարգում	Ծշգրտված
Թանկարժեք մետաղների վերագնահատումից զուտ վնաս	-	93,481	93,481
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ	(2,731,899)	228,000	(2,503,899)
Այլ ակտիվներ	(740,218)	(321,481)	(1,061,699)
Հետզման պայմանագրեր ՀՀ ԿԲ հետ	16,999,989	(16,999,989)	-
Պարտավորություններ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ	2,403,427	(2,403,427)	-
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	19,124,770	19,124,770
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(5,962,566)	(718,864)	(6,681,430)
Այլ պարտավորություններ	(88,155)	997,510	909,355
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկեր	4,899,615	(4,899,615)	-
Այլ ֆինանսական հաստատություններից ստացված վարկեր	2,554,579	(2,554,579)	-
Մուտքեր այլ փոխառու միջոցներից	-	20,059,280	20,059,280
Այլ փոխառու միջոցների մարումներ	-	(12,605,086)	(12,605,086)
Ներդրումային արժեթղթերի զուտ ձեռքբերում	(37,379,111)	37,379,111	-
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում	-	(111,276,767)	(111,276,767)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և մարումից մուտքեր	-	73,897,656	73,897,656

Բանկը 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա իր դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում փոխել է ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերման և ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից ու մարումից ստացված մուտքերի ներկայացումը զուտ հիմունքից համախառն հիմունքով, քանի որ Բանկն այլևս չի կիրառում բացառություն՝ ՀՀՄՍ 7.22-ի համաձայն:

Այս վերադասակարգումները ազդեցություն չեն ունեցել Գործառնական, Ներդրումային և Ֆինանսական հոդվածներում արտացոլված դրամական միջոցների հոսքերի ընդհանուր գումարների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

«Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՀՀՄՍ 3 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները փոխարինում են ՀՀՄՍ-ի Հայեցակարգային հիմունքների նախորդ տարբերակին հղումը՝ միաժամանակ հղում կատարելով 2018 թվականի մարտին թողարկված ներկա տարբերակին՝ առանց դրա պահանջները Էականորեն փոփոխելու:

Փոփոխությունները բացառություն են ավելացնում ՀՀՄՍ 3 Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ ստանդարտում սահմանված ճանաչման սկզբունքին՝ խուսափելու համար «երկրորդ օրվա» հավանական շահույթի կամ վնասի խնդրից, որը բխում է այն պարտավորություններից և պայմանական պարտավորություններից, որոնք կներառվեն ՀՀՄՍ 37 Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ կամ ՀՀՄՍԿ 21 Պարտադիր վճարներ ստանդարտների շրջանակներում, եթե առաջանային առանձին: Բացառությունը պահանջում է, որ կազմակերպությունները կիրառեն ՀՀՄՍ 37-ում կամ ՀՀՄՍԿ 21-ում սահմանված չափանիշները, համապատասխանաբար, Հայեցակարգային հիմունքների փոխարեն՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ պարտավորության առկայությունը որոշելու նպատակով:

Փոփոխությունները նաև նոր պարբերություն են ավելացնում ՀՀՄՍ 3-ում՝ պարզաբանելու, որ պայմանական ակտիվները չեն համապատասխանում ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ճանաչման պայմանին:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը կիրառում է փոփոխությունները առաջընթաց սկզբունքով, այսինքն՝ այն ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների նկատմամբ, որոնք առաջանում են տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբից հետո, երբ առաջին անգամ կիրառվում են փոփոխությունները (նախնական կիրառման ամսաթիվ):

Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ ժամանակաշրջանի ընթացքում այս փոփոխությունների շրջանակներում չեն առաջացել պայմանական ակտիվներ կամ պայմանական պարտավորություններ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ – մուտքեր նախքան նախանշած նպատակով օգտագործելը – ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ

Այս փոփոխությունը չի թույլատրում կազմակերպություններին հիմնական միջոցների արժեքից նվազեցնել ակտիվը համապատասխան վայր և վիճակի բերելու ընթացքում, որն անհրաժեշտ է ղեկավարության կողմից նախանշված նպատակով այն գործարկելու համար, արտադրված միավորների վաճառքից ստացված մուտքերը: Փոխարենը, կազմակերպությունը ճանաչում է տվյալ միավորների վաճառքից մուտքերը և տվյալ միավորների արտադրման նպատակով ծախսումները շահույթում կամ վնասում:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը կիրառում է այս փոփոխությունները հետընթաց միայն հիմնական միջոցների այն միավորների նկատմամբ, որոնք մատչելի են օգտագործման համար ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբում կամ դրանից հետո, երբ կազմակերպությունը առաջին անգամ կիրառում է փոփոխությունը (սկզբնական կիրառման ամսաթիվ):

Այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել, քանի որ չի իրականացվել հիմնական միջոցներով արտադրված այդպիսի միավորների վաճառք, որոնք մատչելի են եղել ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո:

ՀՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ - Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար «10 տոկոս» թեսթում ներառվող վճարներ

Փոփոխությունը պարզաբանում է այն վճարները, որոնք կազմակերպությունը ներառում է գնահատելիս, թե արդյոք Նոր կամ փոփոխված ֆինանսական պարտավորության պայմանները ըստ Էուլթյան տարբեր են սկզբնական ֆինանսական պարտավորության պայմաններից: Այս վճարները ներառում են միայն փոխառուի և փոխատուի միջև վճարված կամ ստացված վճարները, այդ թվում՝ կամ փոխառուի կամ փոխատուի կողմից մյուսի անունից վճարված կամ ստացված վճարները: Համանման փոփոխություն չի առաջարկվում ՀՀՄՍ 39 *Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում* ստանդարտի համար:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Բանկը փոփոխությունը կիրառում է այն ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ, որոնք փոփոխված կամ փոխանակված են՝ կազմակերպության կողմից փոփոխության առաջին անգամ կիրառման պահին սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (նախնական կիրառման ամսաթիվը): Այս փոփոխությունները Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել, քանի որ տվյալ ժամանակաշրջանում Բանկի ֆինանսական գործիքներում փոփոխություններ չեն կատարվել:

Անբարենպաստ պայմանագրեր - Պայմանագրի կատարման ծախսեր – ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ

Պայմանագիրը համարվում է անբարենպաստ, եթե այդ պայմանագրով նախատեսված պարտականությունները կատարելու անխուսափելի ծախսերը (այսինքն, այն ծախսերը, որոնք մասով Բանկը չի կարող խուսափել պայմանագրի առկայության դեպքում) գերազանցում են դրա շրջանակներում ակնկալվող տնտեսական օգուտները: Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ պայմանագրի անբարենպաստ կամ վնասաբեր լինելը գնահատելիս, կազմակերպությունը պետք է ներառի այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն առնչվում են ապրանքների կամ ծառայությունների մատուցման պայմանագրին, ներառյալ ինչպես լրացուցիչ ծախսերը (օրինակ՝ ուղղակի աշխատանքի և նյութերի ծախսերը), այնպես էլ պայմանագրային գործունեության հետ անմիջականորեն կապված ծախսերի բաշխումը (օրինակ՝ պայմանագրի կատարման համար օգտագործվող սարքավորումների մաշվածությունը և պայմանագրի կառավարման և վերահսկողության ծախսերը): Ընդհանուր և վարչական ծախսերը ուղղակիորեն չեն առնչվում պայմանագրին և չեն ներառվում այդ ծախսերում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ ծախսերը հստակորեն գանձվում են պայմանագրի մյուս Կողմից:

Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Իրական արժեքի չափում

Բանկն իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պահվող ֆինանսական գործիքները և ոչ ֆինանսական ակտիվները (օր.՝ շենքեր) չափում է իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ շուկայական պայմաններում, կատարվող շուկայի մասնակիցների միջև՝ սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվող պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Իրական արժեքով չափումը ենթադրում է, որ ակտիվի վաճառքը կամ պարտավորության փոխանցումը կատարվում է՝

- ▶ այդ ակտիվի կամ պարտավորության հիմնական շուկայում, կամ
- ▶ հիմնական շուկայի բացակայության դեպքում՝ տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության համար ամենաբարենպաստ շուկայում:

Բանկը պետք է հասանելիություն ունենա հիմնական կամ ամենաբարենպաստ շուկա: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով այնպիսի ենթադրություններ, որոնք շուկայի այլ մասնակիցները կօգտագործեին ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը որոշելիս՝ ենթադրելով, որ շուկայի մասնակիցները գործում են իրենց լավագույն տնտեսական շահերից ելնելով: Ոչ ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի չափումը հաշվի է առնում շուկայի մասնակցի՝ տնտեսական օգուտներ ստեղծելու կարողությունը՝ ակտիվի առավել արդյունավետ և լավագույն օգտագործումից կամ այն շուկայի մեկ այլ մասնակցի վաճառելուց, ով ակտիվը կօգտագործեր առավել արդյունավետ և լավագույն կերպով:

Բանկն օգտագործում է գնահատման մեթոդներ, որոնք տեղին են տվյալ հանգամանքներում, և որոնք համար բավարար տվյալներ կան իրական արժեքը չափելու համար՝ առավելագույնին հասցնելով համապատասխան դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը և նվազագույնին հասցնելով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը: Բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք իրական արժեքը չափվում կամ բացահայտվում է ֆինանսական հաշվետվություններում, դասակարգվում են ըստ ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի՝ ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից՝

- ▶ 1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկայում գնանշված գներ (չճշգրտված),
- ▶ 2-րդ մակարդակ. գնահատման մոդելներ, որոնցում բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից,
- ▶ 3-րդ մակարդակ. գնահատման մոդելներ, որտեղ իրական արժեքի չափման համար էական նշանակություն ունեցող ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները շուկայում դիտարկելի չեն:

Այն ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում, Բանկը դիտարկում է հիերարխիայի մակարդակների փոփոխության անհրաժեշտությունը՝ նորից վերլուծելով դրանց դասակարգումը (ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից) յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Սկզբնական ճանաչում

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու վաճառքները ճանաչվում են գործարքի ամսաթվով: Կանոնավոր են համարվում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների այնպիսի գնումները կամ վաճառքները, որոնք պահանջում են ակտիվի մատակարարում տվյալ շուկայում գործող նորմերով կամ գործարար սովորույթներով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին կախված է պայմանագրային պայմաններից և գործիքների կառավարման բիզնես մոդելից: Ֆինանսական գործիքները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով և գործարքի ծախսերը նվազեցվում կամ ավելացվում են տվյալ գումարին, բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների չափման տեսակներ

Բանկն իր բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է ելնելով ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելից և ակտիվի պայմանագրային պայմաններից, չափումն իրականացնելով.

- ▶ Ամորտիզացված արժեքով;
- ▶ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով;
- ▶ Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Բանկն իր ածանցյալ և առևտրային պորտֆելը դասակարգում և չափում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Բանկը կարող է հաշվառել ֆինանսական գործիքները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե այդ կերպ վերանում է կամ զգալիորեն նվազեցվում են չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունները:

Ֆինանսական պարտավորությունները, բացի վարկային պարտավորություններից և ֆինանսական երաշխիքներից, չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, երբ դրանք պահվում են վաճառքի համար, ածանցյալ գործիքներ են կամ կիրառվում է իրական արժեքով հաշվառում:

Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ, հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ, ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Բանկը չափում է վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները, հաճախորդներին տրված վարկերը և այլ ֆինանսական ներդրումները ամորտիզացված արժեքով միայն այն դեպքում, եթե միաժամանակ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ֆինանսական ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա չնարված մասի դիմաց տոկոսների վճարումներ (SPPI):

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացված են ստորև:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկն իր բիզնես մոդելը սահմանում է այն մակարդակի վրա, որը լավագույն կերպով արտացոլում է գործունեության նպատակների իրագործման համար ֆինանսական ակտիվների խմբերի կառավարման ուղղությամբ որդեգրած մեթոդները:

Բանկի բիզնես մոդելը չի գնահատվում առանձին գործիքների հիմունքով, այլ ավելի բարձր՝ համախմբված պորտֆելների մակարդակով, և հիմնվում է այնպիսի դիտարկելի գործոնների վրա, ինչպիսիք են՝

- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների գնահատման և կազմակերպության առանցքային ղեկավար անձնակազմին ներկայացման մեխանիզմները,
- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը, մասնավորապես, այդ ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները,
- ▶ Բիզնեսի կառավարիչների փոխհատուցման եղանակները (օրինակ՝ փոխհատուցումը հիմնված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքների կամ պայմանագրային դրամական հոսքերի վրա),
- ▶ Վաճառքների ակնկալվող հաճախականությունը, արժեքը և ժամկետները նույնպես հանդիսանում են Բանկի գնահատման կարևոր գործոններ:

Բիզնես մոդելի գնահատման հիմքում ընկած են ողջամիտ ակնկալվող սցենարները՝ առանց հաշվի առնելու «վատագույն» կամ «սթրեսային» սցենարները: Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո դրամական միջոցների հոսքերը տեղի են ունենում Բանկի սկզբնական ակնկալիքներից տարբեր կերպով, Բանկը չի փոխում տվյալ բիզնես մոդելում պահվող մնացած ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը, սակայն հետագայի համար հաշվի է առնում այդ տեղեկատվությունը նոր առաջացող կամ նոր ձեռք բերվող ֆինանսական ակտիվները գնահատելիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) գնահատումներ

Որպես դասակարգման գործընթացի երկրորդ քայլ, Բանկը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները՝ պարզելու համար, թե արդյոք դրանք բավարարում են SPPI գնահատման պահանջներին:

Այս գնահատման նպատակով, մայր գումարի հասկացությունը սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման ժամանակ և կարող է փոխվել ֆինանսական ակտիվի կյանքի ընթացքում (օրինակ՝ եթե կան մայր գումարի մարումներ կամ վարձատրության/գեղչի ամորտիզացիա):

Վարկային պարտավորվածության մեջ սովորաբար տոկոսի ամենակարևոր տարրերն են՝ փողի ժամանակային արժեքը և վարկային ռիսկը: SPPI գնահատումը իրականացնելու համար Բանկը կիրառում է դատողություն և հաշվի է առնում համապատասխան գործոններ, ինչպիսիք են ֆինանսական ակտիվի արժույթը և տոկոսադրույքի գործողության ժամանակահատվածը:

Ի հակադրություն, այն պայմանագրային դրույթները, որոնք առաջացնում են ավելի քան նվազագույն ենթարկվածություն ռիսկերին կամ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի տատանողականության, որոնք կապված չեն բազային վարկային պայմանագրի հետ, չեն առաջացնում միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի վրա տոկոսի վճարում հանդիսացող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր: Այս դեպքերում ֆինանսական ակտիվը պետք է չափվի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ

Բանկը չափում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պարտքային գործիքները, եթե միաժամանակ առկա են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Գործիքը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ինչպես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը, այնպես էլ ֆինանսական ակտիվների վաճառքը,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բավարարում են SPPI ստուգման չափանիշներին:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման պահին, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված գումարային օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների համար ակնկալվող վարկային կորուստները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում շարունակվում են ներկայացվել իրական արժեքով: Փոխարենը, այն պահուստի չափով գումարը, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում՝ որպես կուտակված արժեքի վնաս գումար, շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո տեղափոխվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ

Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը, երբեմն ընտրում է իր բաժնային ներդրումների մի մասն առանց հետագա վերանայման դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ, երբ դրանք համապատասխանում են կապիտալի գործիքի սահմանմանը՝ համաձայն ՀՀՄՍ 32-ի «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» ստանդարտի, և չեն պահվում առևտրային նպատակով: Նման դասակարգումը որոշվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր գործիքի համար:

Այս բաժնային գործիքներից օգուտները կամ վնասները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես այլ եկամուտ, երբ վճարման իրավունքը հաստատվել է, բացառությամբ, երբ Բանկը օգուտ է ստանում տվյալ մուտքերից՝ գործիքի արժեքի մի մասի վերականգնման միջոցով: Այդ դեպքում նման օգուտները հաշվառվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքները ենթակա չեն արժեքի վնաս գնահատման: Այդ գործիքների օտարումից հետո, կուտակված վերագնահատման պահուստը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և վարկավորման չօգտագործված պարտավորություններ

Բանկը թողարկում է Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածություններ:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերը ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որը ստացված վարձատրությունն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ամեն երաշխիքի համար Բանկի պարտավորությունը չափվում է հետևյալ գումարների առավելագույնի չափով. սկզբնական ճանաչված արժեքի և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիայի տարբերության և ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի:

Վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածությունները և ակրեդիտիվները պարտավորություններ են, որի շրջանակներում պարտավորվածության տևողության ընթացքում Բանկը հաճախորդին պետք է տրամադրի վարկ՝ նախապես սահմանված պայմաններով: Ինչպես ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում, այդ պայմանագրերը ընդգրկված են ակնկալվող վարկային կորուստների պահանջների մեջ:

Բանկը ժամանակ առ ժամանակ թողարկում է վարկային պարտավորվածություններ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով: Այսպիսի պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, ապա չափվում են ԱՎԿ պահուստի և սկզբնապես ճանաչված գումարներից առավելագույնով՝ հանած, անհրաժեշտության դեպքում, ճանաչված կուտակված եկամուտը:

Կատարողական երաշխիքի պայմանագրեր

Կատարողական երաշխիքները պայմանագրեր են, որոնք տրամադրում են փոխհատուցում, երբ մյուս կողմը չի կատարում պայմանագրային պարտավորությունը: Համաձայն կատարողական երաշխիքի պայմանագրի՝ ռիսկը, դա հավանականությունն է, որ մյուս կողմը չի կատարի պայմանագրային պարտավորությունը: Դրանք ճանաչվում են ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերին համահունչ՝ չամորտիզացված սկզբնական միջնորդավճարների և վնասի պահուստների առավելագույնով:

Կատարողական երաշխիքները ի սկզբանե ճանաչվում են իրական արժեքով ֆինանսական հաշվետվություններում, որը ստացված վարձատրությունն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկի պարտավորությունները յուրաքանչյուր երաշխիքի համար չափվում են սկզբնապես ճանաչված գումարներից առավելագույնով՝ հանած այլ համպարիակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ԱՎԿ պահուստը:

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների վերադասակարգում

Բանկը սկզբնական ճանաչումից հետո չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները, չհաշված բացառիկ դեպքերը, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում: Բանկը չի վերադասակարգել ոչ մի ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն 2022 թվականին:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների), որոնք կարճ ժամանակամիջոցում կարող են փոխարկվել կանխիկի:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ գեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղները ներառված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության «Այլ ակտիվներ» հոդվածում: Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից որպես գուտ եկամուտ/վնաս՝ այլ եկամուտների կամ ծախսերի կազմում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հետգնման ու հակադարձ հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի գծով փոխառության գործառնություններ

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը բնականոն գործունեության ընթացքում արժութային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ, ներառյալ՝ ֆորվարդները, ֆյուչերսները, սվոպերը և օպցիոնները: Լյո՝ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորդման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործիքներից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժուրթային գործառնություններից զուտ շահույթ/(վնաս)՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ հիմնական պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկային վարկանշից կամ ինդեքսից կամ այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ չէ պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ՝ ըստ պայմանագրի փոխանցելի ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում ներկառուցված ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է: Պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական «հիմնական» պայմանագրերի մեջ ներկառուցված ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն «հիմնական» պայմանագրի հետ, և «հիմնական» պայմանագիր չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Ներկառուցված ածանցյալ գործիքները, որոնք առանձնացվել են «հիմնական»-ից, հաշվառվում են առևտրային պրոտֆեյթում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI-ի գնահատումների հիման վրա:

Փոխառություններ

Փոխառությունները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և Կենտրոնական բանկի, ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Վարձակալություն

i. Բանկը՝ որպես վարձակալ

Բանկը կիրառել է ճանաչման և չափման միասնական մոտեցում բոլոր վարձակալությունների համար, բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների: Բանկը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորություններ՝ վարձակալության գծով վճարումներ կատարելու համար և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ, որոնք ներկայացնում են հիմքում ընկած ակտիվները օգտագործելու իրավունքը:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Բանկն ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ (այն ամսաթիվը, երբ հիմքում ընկած ակտիվը հասանելի կդառնա վարձակալի կողմից օգտագործման համար): Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները, և ճշգրտված վարձակալության գծով պարտավորության ցանկացած վերաչափմամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների գումարը, սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումներ, վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումներ: Բացառությամբ եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է ձեռք բերել վարձակալված ակտիվը սեփականության իրավունքով, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկում է գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ելթակա են արժեզրկման գնահատման:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ Բանկը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորությունը վարձակալության ժամկետի ընթացքում վճարման ենթակա վարձավճարների ներկա արժեքով: Վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումները (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ)՝ հանած վարձակալության ցանկացած ստացվելիք խրախուսումը, վարձակալության փոփոխում վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարները, որոնք սպասվում է, որ կվճարվեն վարձակալի կողմից՝ մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո: Վարձավճարները ներառում են նաև գնման օպցիոնի իրագործման գին, երբ Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, և վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքների վճարումներ, եթե վարձակալության ժամկետն արտացոլում է Բանկի՝ վարձակալությունը դադարեցնելու օպցիոնի իրագործումը: Փոփոխուն վարձավճարներ, որոնք կախված չեն ինդեքսից կամ դրույքից, ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում տեղի է ունենում այդ վճարումներին հանգեցնող դեպքը կամ իրավիճակը:

Վարձավճարների ներկա արժեքը հաշվելիս Բանկն օգտագործում է սկզբնական կիրառման ամսաթվին լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, եթե վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը հնարավոր չէ հեշտությամբ որոշել: Մեկնարկի ամսաթվից հետո վարձակալության գծով պարտավորության գումարը ավելացվում է՝ վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսը արտացոլելու համար, և նվազեցվում է՝ կատարված վարձավճարները արտացոլելու համար: Ավելին, վարձակալության գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը վերաչափվում է, եթե տեղի են ունենում վերափոխումներ, վարձակալության ժամկետի փոփոխություն, ըստ էության հաստատուն վարձավճարների փոփոխություն կամ հիմքում ընկած ակտիվի գնման օպցիոնի գնահատումներում փոփոխություն:

Կարճաժամկետ վարձակալություններ և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալություններ

Բանկը կիրառում է կարճաժամկետ վարձակալությունների ճանաչման բացառությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների համար (այն վարձակալությունները, որոնք վարձակալության ժամկետը մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ 12 ամիս է կամ դրանից պակաս, և չեն պարունակում գնման օպցիոն): Բանկը կիրառում է նաև փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ճանաչման բացառությունը այն գրասենյակային գույքի համար, որոնք համարվում են փոքրարժեք (այսինքն՝ 2,500 հազար ՀՀ դրամը չգերազանցող): Կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների գծով վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ii. **Գործառնական – Բանկը` որպես վարձատու**

Վարձակալությունները, երբ Բանկը չի փոխանցում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված նշանակալի բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, դասակարգվում են որպես գործառնական վարձակալություն: Վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում է այլ եկամտի կազմում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, քանի որ գործառնական բնույթի է: Գործառնական վարձակալության բանակցությունների և պայմանավորվածությունների գծով կրած սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները ավելացվում են տրամադրված ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին և ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում նույն հիմունքով, որը կիրառվում է վարձակալական եկամուտը ճանաչելիս: Պայմանական վարձավճարները ճանաչվում են որպես եկամուտ այն ժամանակահատվածի ընթացքում, որում դրանք ստացվում են:

iii. **Ֆինանսական – Բանկը` որպես վարձատու**

Ֆինանսական վարձակալության ժամկետի մեկնարկի պահից Բանկը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները` վարձակալությունում զուտ ներդրումներին հավասար գումարով: Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի ղեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում`

- ▶ բնականոն գործունեության ընթացքում,
- ▶ պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- ▶ կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

Վերակազմակերպված վարկեր

Հնարավորության դեպքում Բանկը ձգտում է վերակազմակերպել վարկերը, այլ ոչ թե բռնագանձել գրավադրված գույքը: Դա կարող է լինել վճարումների ժամկետները երկարաձգելու կամ նոր պայմաններով վարկային պայմանագրի կնքման միջոցով:

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, ինչպիսին է հաճախորդին տրված վարկը, երբ պայմանները այն աստիճան են վերանայվել, որ այն դարձել է հիմնովին նոր վարկ, և տարբերությունը ճանաչվում է որպես ապաճանաչումից օգուտ կամ վնաս այն չափով, որքանով արժեզրկումից կորուստը դեռ չի ճանաչվել: Նոր ճանաչված վարկերը ակնկալվող վարկային կորուստների չափման նպատակով դասակարգվում են 1-ին փուլում, քանի դեռ նոր վարկը չի համարվում ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI): Երբ Բանկը գնահատում է` արդյոք պետք է ապաճանաչել հաճախորդին տրված վարկը թե ոչ, հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները`

- ▶ վարկի արժույթի փոփոխությունը;
- ▶ գործընկերոջ փոփոխությունը;
- ▶ եթե փոփոխությունը այնպիսին է, որ գործիքը այլևս չի համապատասխանի SPP1 չափանիշին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Եթե փոփոխությունը չի հանգեցնում զգալիորեն տարբերվող դրամական հոսքերի, փոփոխությունը չի բերում ապաճանաչման: Հիմք ընդունելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական հոսքերի փոփոխությունը, Բանկը հաշվառում է փոփոխությունից օգուտը կամ վնասը՝ ներկայացնելով այն ֆինանսական արդյունքների մասին ֆինանսական հաշվետվությունում որպես տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով, այն չափով, որքանով արժեզրկումից վնասը դեռ չի հաշվառվել:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչումը

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ, կիրառելի դեպքերում, ֆինանսական ակտիվի մի մասը կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ՝

- ▶ ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց Եական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև,
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Բանկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվները մասամբ կամ ամբողջությամբ դուրս են գրվում միայն այն ժամանակ, երբ Բանկը դադարեցրել է վերականգնումը: Եթե դուրս գրվող գումարը գերազանցում է կուտակված կորուստների պահուստը, տարբերությունը նախ ավելացվում է պահուստին, որը այնուհետև կիրառվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի հանդեպ: Բոլոր հետագա վերականգնումները հաշվանցվում են վարկային կորուստներից ծախսերի հետ: Դուրս գրումը հանդիսանում է ապաճանաչման դեպք:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն Եականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և Նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկում

Շահութահարկի գծով ընթացիկ ծախսը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են թողարկման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է գնահատումների վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի վճարում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են ժամանակավոր տարբերությունների հիման վրա՝ օգտագործելով պարտավորությունների մեթոդը: Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են բոլոր ժամանակային տարբերություններից, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ հետաձգված հարկն առաջացել է գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում, և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք տեսանելի ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում գործում են նաև այլ գործառնական հարկեր, որոնք վերաբերում են Բանկի գործունեությանը: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ գործառնական ծախսեր» հոդվածում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքով, հանած կուտակված մաշվածությունը, բացառությամբ հողի և շենքերի:

Ինքնարժեքով սկզբնական ճանաչումից հետո շենքերը հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով, որը իրական արժեքն է վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ՝ հանած ցանկացած հետագա կուտակված մաշվածությունը և հետագա կուտակված արժեքկումից կորուստները: Գնահատումները կատարվում են բավարար հաճախականությամբ, որպեսզի երաշխավորվի, որ վերագնահատված ակտիվի իրական արժեքը Էականորեն չի տարբերում դրա հաշվեկշռային արժեքից:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ կուտակված մաշվածությունը հանվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքից, իսկ զուտ արժեքը ներկայացվում է ակտիվի վերագնահատված գումարը: Վերագնահատման ցանկացած հավելած ավելանում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյուններում ներառված հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստին, բացառությամբ այնքանով, որքանով այն հակադարձում է նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված նույն ակտիվի վերագնահատման նվազումը, որի դեպքում աճը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատման պակասուրդը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նույն ակտիվի նախկին հավելածը ուղղակիորեն հակադարձող պակասուրդը ուղղակիորեն հակադարձում է հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստի հավելածը:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստից փոխանցումը չբաշխված շահույթին կատարվում է ակտիվների վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերության համար: Օտարումից հետո վաճառված որոշակի ակտիվի հետ կապված ցանկացած վերագնահատման պահուստ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Բանկի շենքերը հաշվառվում են վերագնահատված արժեքով: Եթե հիմնական միջոցների փոխահատուցվող արժեքը ցածր է դրա հաշվեկշռային արժեքից, ժամանակավոր չհամարվող հանգամանքների պատճառով, համապատասխան ակտիվը դուրս է գրվում մինչև դրա փոխհատուցվող արժեքը: Հողը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով: Հողն ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ, և, հետևաբար, չի մաշվում:

Ակտիվի մաշվածությունը սկսվում է այն օգտագործման համար հասանելի լինելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	<u><i>Տարի</i></u>
Շենքեր	30
Համակարգիչներ և գրասենյակային սարքավորումներ	6
Փոխադրամիջոցներ	7
Այլ հիմնական միջոցներ	8

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց հաշվեկշռային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ դրանք բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Ակտիվի ապաճանաչումից առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հաշվարկվում է որպես զուտ մուտքերի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ներառվում է այլ եկամուտում կամ այլ ծախսերում:

Շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով առնվազն 3-5 տարին մեկ: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց հաշվեկշռային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է շինությունների համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը: Այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրսգրման դեպքում, հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ առնվազն 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հայտանիշեր: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական հաշվետու տարվա վերջում:

Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվներ են բռնագանձվում վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրական արժեքից նվազագույնով՝ հանած իրացման հետ կապված ծախսեր:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավաստորեն գնահատել:

Սեփական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չվարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ բիզնես միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելվածար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ, նվազեցվում է Էմիսիոն եկամտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստը օգտագործվում է գույքի իրական արժեքի աճը և նույն ակտիվի՝ նախկինում կապիտալում ճանաչված աճի սահմաններում իրական արժեքի նվազեցումը գրանցելու համար:

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների/ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

Սեզմենտային հաշվետվություն

Բանկի սեզմենտային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ կորպորատիվ բանկային գործունեություն, ներդրումային բանկային գործունեություն:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված ռեսուրսների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը

Եկամուտները ճանաչվում են, եթե հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կներհոսեն Բանկ, և այդ եկամուտները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն նախքան եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային և համանման եկամուտ և ծախս

Բանկը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների համախառն արժեքի նկատմամբ, բացառությամբ արժեզրկված ակտիվների: Արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով զեղչված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ կիրառելի դեպքերում՝ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, ճշգրտորեն զեղչվում են մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքը: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Բանկի կողմից միջոցների ելքերի կամ մուտքերի գնահատումների վերանայման դեպքում: Ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Երբ ֆինանսական ակտիվը դառնում է արժեզրկված, Բանկը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ֆինանսական ակտիվը վերականգնվում է և այլևս արժեզրկված չէ, Բանկը վերադառնում է համախառն հիմքով տոկոսային եկամտի հաշվարկին:

Ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների համար Բանկը տոկոսային եկամուտը հաշվարկում է՝ հաշվարկելով վարկային ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) և կիրառելով այն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Վարկային ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով սկզբնական ճանաչման ժամանակ զեղչվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը (ներառյալ՝ վարկային կորուստները)՝ ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բոլոր ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում «Այլ տոկոսային եկամուտ» հոդվածում՝ օգտագործելով պայմանագրային տոկոսադրույքը:

Միջևորդավճարների գծով եկամուտ

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ուղղակի ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում:

Այլ միջևորդավճարների գծով եկամուտները, ներառյալ հաշվի սպասարկման վճարները, ներդրումների կառավարման վճարները, վաճառքի միջևորդավճարները, տեղաբաշխման վճարները և սինդիկացիոն վճարները, ճանաչվում են, երբ մատուցվում են համապատասխան ծառայությունները: Եթե չի ակնկալվում, որ վարկային պարտավորությունը կհանգեցնի վարկի մարմանը, ապա այդ վարկի պարտավորության վճարը ճանաչվում է գծային հիմունքներով՝ պարտավորության ժամանակահատվածում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որը հանգեցնում է Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական գործիքի ճանաչմանը, կարող է մասամբ ընդգրկվել ՖՀՄՍ 9 և մասամբ՝ ՖՀՄՍ 15 շրջանակներում: Այդ դեպքում Բանկը սկզբնապես կիրառում է ՖՀՄՍ 9 ստանդարտը՝ տարանջատելու և չափելու պայմանագրի այն հատվածը, որը հանդիսանում է ՖՀՄՍ 9-ի մաս, ապա կիրառում է ՖՀՄՍ 15 ստանդարտը մնացյալի նկատմամբ:

Այլ միջևորդավճարների գծով ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքային և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունների մատուցման դեպքում:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Բանկի գործառնական և հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները սկզբնապես գրանցվում են գործառնական արժույթով, փոխարկվում են՝ կիրառելով գործարքի պահին գործող փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս): Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ-ի փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2022 և 2021 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր համապատասխանաբար 393.57 և 480.14 ՀՀ դրամ:

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն:

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

2017թ. Մայիսին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 17 “Ապահովագրության պայմանագրեր”, համապարփակ հաշվապահական հաշվառման նոր ստանդարտը, որը նախատեսված է ապահովագրական պայմանագրերի համար՝ ներառելով ճանաչումը, չափումը, ներկայացումը և բացահայտումը: Ուժի մեջ մտնելուց հետո, ՖՀՄՍ 17-ը կփոխարինի ՖՀՄՍ 4 “Ապահովագրության պայմանագրեր” ստանդարտին, որը թողարկվել է 2005թ.: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելի է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակներին (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի կլինեն որոշ բացառություններ: ՖՀՄՍ 17-ը սահմանում է հաշվապահական հաշվառման նոր պահանջներ ապահովագրական հատկանիշներով բանկային պրոդուկտների նկատմամբ, իսկ այդ պահանջները կարող են ազդել որոշելու վրա, թե որ գործիքները կամ դրանց բաղադրիչները կներառվեն ՖՀՄՍ 9-ի կամ ՖՀՄՍ 17-ի շրջանակներում:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(հազար ՀՀ դրամ)

Կրեդիտ քարտեր և համանման պրոդուկտներ, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են ապահովում. թողարկողներից շատերը կարող են շարունակել կիրառել առկա հաշվապահական մոտեցումը՝ որպես ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիք: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է կրեդիտ քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը:

Երբ ապահովագրական ծածկույթը տրամադրվում է որպես կրեդիտ քարտի պայմանագրային պայմանների մաս, թողարկողը պարտավոր է՝

- ▶ Առանձնացնել ապահովագրության ծածկույթը և դրա նկատմամբ կիրառել ՖՀՄՍ 17,
- ▶ Այլ բաղադրիչների նկատմամբ գործադրել այլ կիրառելի ստանդարտներ (օրինակ՝ ՖՀՄՍ 9, ՖՀՄՍ 15 - Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից կամ ՀՀՄՍ 37 - Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ):

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անփոփոխ:

ՖՀՄՍ 17-ը ուժի մեջ է մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ պահանջելով համեմատական տվյալներ: Վաղ կիրառումը թույլատրելի է այն պայմանով, որ կազմակերպությունը նաև կիրառում է ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 15, ՖՀՄՍ 17 առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվին կամ դրանից առաջ:

Ներկայումս Բանկը գտնվում է իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 17-ի ընդունման ազդեցության գնահատման փուլում:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՍԻՆ-ն փոփոխություններ է հրապարակել ՀՀՄՍ 8-ում, որտեղ ներկայացված է «հաշվապահական հաշվառման գնահատումների» սահմանումը: Փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, դրանք պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և կիրառվում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխությունների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում այդ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, եթե այդ փաստը բացահայտվում է:

Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները Եական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի վրա:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՍԻՆ-ն հրապարակել է փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), որտեղ ներկայացված են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ թույլատրելով վաղաժամկետ կիրառումը: Զանի որ Գործնական Ցուցումներ 2-ի փոփոխությունները ներկայացնում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղեկատվության Էականության սահմանման կիրառման ոչ պարտադիր ուղեցույց, այս փոփոխությունների համար ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի սահմանման անհրաժեշտություն չկա:

Բանկը ներկայումս գնահատում է փոփոխությունների ազդեցությունը՝ որոշելու, թե ինչ ազդեցություն կունենան դրանք Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վրա:

Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)

2021 թվականի մայիսին Խորհուրդը հրապարակել է ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները, որոնք ներկայացնում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը, այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն այն գործարքների համար, որոնք տեղի են ունենում ներկայացված ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում կամ դրանից հետո: Ինչպես նաև, ներկայացված ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում պետք է ճանաչվեն նաև հետաձգված հարկային ակտիվը (եթե առկա է բավարար հարկվող շահույթ) և հետաձգված հարկային պարտավորությունը՝ վարձակալության և ապագործարկման պարտավորությունների հետ կապված բոլոր նվազեցվող և հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար:

Բանկը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունը:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

ՀՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն ղեկավար, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Շենքերի վերագնահատում

Հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվում է շուկայական համեմատական մեթոդով: Այսինքն, գնահատողի կողմից իրականացված գնահատումը հիմնված է շուկայական գործարքների գների վրա՝ Էականորեն ճշգրտված գույքի բնույթի, գտնվելու վայրի և պայմանների տարբերություններն արտացոլելու համար: Բանկը ներգրավում է անկախ փորձագետների իր գույքերը գնահատելու համար (տե՛ս Ծան. 30):

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է իրական արժեքի գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում, որքան հնարավոր է, հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կստացվեր շուկայական գործարքների դեպքում (տե՛ս Ծան. 30):

Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար:

Բանկի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տե՛ս Ծան. 29): ԱՎԿ մոդելների տարբերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզմենտավորումը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

2022 թվականի ընթացքում գործառնական որոշումներ կայացնող ղեկավարը՝ հիմնվելով մատուցվող ապրանքների և ծառայությունների տարատեսակների վրա, Բանկը բաժանում է հետևյալ երկու սեզմենտների՝

Կորպորատիվ բանկային գործունեություն   Կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին վարկերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:

Ներդրումային բանկային գործունեություն   Հիմնականում առևտրային և ներդրումային բանկային ծառայություններ, ներառյալ կորպորատիվ ֆինանսներ, միաձուլման և ձեռքբերման գծով խորհրդատվություն, մասնագիտացված ֆինանսական խորհրդատվություն և այլ գործառնականություններ:

Համապատասխանության նպատակով Բանկը հրապարակել է նաև նախորդ տարվա գործառնական սեզմենտների տեղեկատվությունը:

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման նպատակով ղեկավարությունը հետևում է իր բիզնես միավորների գործառնական արդյունքներին առանձին-առանձին: Շահութահարկը կառավարվում է «շահույթը նախքան շահութահարկով հարկումը» հիմունքով և բաշխվում է գործառնական սեզմենտների միջև:

2022 և 2021 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

Ստորև նշված աղյուսակները ներկայացնում են Բանկի գործառնական սեզմենտների գծով եկամտի և շահույթի, ինչպես նաև առանձին ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

	<i>Ներդրումային բանկային գործունեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Ընդամենը</i>
2022թ. դեկտեմբերի 31			
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ			
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	22,155,377	11,619,688	33,775,065
Այլ տոկոսային եկամուտ	-	337,003	337,003
Տոկոսային ծախս	(11,725,144)	(14,443,139)	(26,168,283)
2ուտ տոկոսային եկամուտ	10,430,233	(2,486,448)	7,943,785
Վարկային կորուստների գծով վերականգնում	775,338	2,362,236	3,137,574
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	61,045	443,949	504,994
Միջնորդավճարների գծով ծախս	-	(184,766)	(184,766)
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտ	1,483,863	402,036	1,885,899
Ոչ տոկոսային ծախս	(507,350)	(3,182,671)	(3,690,021)
Արժեզրկումների գծով այլ ծախսեր	-	(667,845)	(667,845)
Սեզմենտների գծով շահույթ/(վնաս)	12,243,129	(3,313,509)	8,929,620
Շահութահարկի գծով ծախս	(2,371,820)	641,915	(1,729,905)
Հաշվետու տարվա շահույթ	9,871,309	(2,671,594)	7,199,715

	<i>Ներդրումային բանկային գործունեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Ընդամենը</i>
2021 թ. դեկտեմբերի 31			
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ			
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	22,061,507	11,424,711	33,486,218
Այլ տոկոսային եկամուտ	-	205,169	205,169
Տոկոսային ծախս	(10,642,778)	(12,145,514)	(22,788,292)
2ուտ տոկոսային եկամուտ	11,418,729	(515,634)	10,903,095
Վարկային կորուստների գծով ծախս	(591,967)	(1,022,811)	(1,614,778)
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	71,102	271,237	342,339
Միջնորդավճարների գծով ծախս	-	(156,816)	(156,816)
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտ	2,420,652	335,860	2,756,512
Ոչ տոկոսային ծախս	(138,564)	(2,682,792)	(2,821,356)
Սեզմենտների գծով շահույթ/(վնաս)	13,179,952	(3,770,956)	9,408,996
Շահութահարկի գծով ծախս	(2,302,237)	658,700	(1,643,537)
Հաշվետու տարվա շահույթ	10,877,715	(3,112,256)	7,765,459

Ստորև նշված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի գործառնական սեզմենտների գծով ակտիվները և պարտավորությունները՝

	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Ներդրումային բանկային գործունեություն</i>	<i>Զբաղիված մնացորդներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սեզմենտի ակտիվներ				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	132,391,592	216,416,156	36,364,434	385,172,182
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	164,020,174	168,020,243	2,396,843	334,437,260

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Չբաշխված մնացորդներ	Ընդամենը
Սեզմենտի պարտավորություններ				
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	120,001,183	243,810,146	34,609,109	398,420,438
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	159,483,713	154,316,028	2,474,897	339,353,492

Չբաշխված մնացորդները ներառում են դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, հիմնական միջոցները, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները, ոչ նյութական ակտիվները, բռնագանձված ակտիվները, այլ ակտիվները, շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորությունները և այլ պարտավորություններ:

Աշխարհագրական տեղեկատվություն

Բանկն իր հիմնական գործունեությունը իրականացնում է ՀՀ-ում: Բացի ֆինանսական գործիքներից, Բանկը չունի ՀՀ-ի տարածքից դուրս այլ ընթացիկ ակտիվներ:

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ

ՖՀՍՍ 15-ի շրջանակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի բացվածքը ըստ սեզմենտների 2022 և 2021 թվականների դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար հետևյալն է՝

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ			
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	–	194,218	194,218
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	10,879	99,095	109,974
Հաշվարկային գործառնություններ	–	76,585	76,585
Վճարային քարտերով գործառնություններ	–	64,323	64,323
Բրոկերային գործառնություններ	50,166	–	50,166
Այլ եկամուտ	–	9,728	9,728
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	61,045	443,949	504,994

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ			
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	–	76,591	76,591
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	2	119,663	119,665
Բրոկերային գործառնություններ	71,100	–	71,100
Հաշվարկային գործառնություններ	–	44,724	44,724
Վճարային քարտերով գործառնություններ	–	27,441	27,441
Այլ եկամուտ	–	2,818	2,818
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	71,102	271,237	342,339

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
ԿԲ-ում ընթացիկ հաշիվներ	22,789,055	24,303,499
Կանխիկ դրամական միջոցներ	2,947,963	1,895,416
Ընթացիկ հաշիվներ այլ վարկային կազմակերպություններում	1,685,095	861,531
Մինչև 90 օր ժամկետային ավանդներ վարկային կազմակերպություններում	1,141,512	269,733
	28,563,625	27,330,179
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(11,152)	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28,552,473	27,330,179

Դրամական միջոցների բոլոր մնացորդները վերագրված են Փուլ 1-ին: Տարվա ընթացում ԱՎԿ պահուստի փոփոխության վերլուծությունը հետևյալն է.

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2022թ.	2021թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
ԱՎԿ փոփոխություն	11,152	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,152	-

7. Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ

Վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները ներառում են՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Այլ ֆինանսական հատատություններում դեպոզիտներ	4,115,478	1,650,471
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	2,327,437	-
Վարկեր վարկային կազմակերպություններին	558,562	309,632
Վարկեր ներդրումային կազմակերպություններին	230,068	184,021
Վարկեր բանկերին	119,928	292,714
Այլ գումարներ	109,430	162,566
	7,460,903	2,599,404
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(11,874)	(58,918)
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7,449,029	2,540,486

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կնքել է հակադարձ հետզնման պայմանագրեր 4 (չորս) վարկային կազմակերպությունների հետ (2021թ. դեկտեմբերի 31՝ նմանատիպ պայմանագրեր չեն կնքվել): Տվյալ պայմանագրերի առարկան է ՀՀ պետական արժեթղթերը 2,396,109 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2021թ. դեկտեմբերի 31՝ զրո):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին տրված վարկերի և ավանդների 119,928 հազար ՀՀ դրամ մնացորդը մեկ կոնտրագենտի մասով է (2021թ.՝ 292,714 հազար ՀՀ դրամ՝ մեկ կոնտրագենտ):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ֆինանսական հատատություններում դեպոզիտները ներառում են 260,000 հազար ՀՀ դրամի ՀՀ ԿԲ-ում երաշխավորված դեպոզիտները և վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների վճարումների համար (2021թ.՝ 210,000 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ (շարունակություն)

Վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների բոլոր մնացորդները գտնվում են փուլ 1-ում: Տարվա ընթացքում համախառն հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները ներկայացվում է ստորև՝

Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	2022թ.	2021թ.
Համախառն հաշվեկշռային արժեք հունվարի 1-ի դրությամբ	2,599,404	6,884,968
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	5,732,632	1,603,503
Մարված ակտիվներ	(842,379)	(5,845,445)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(28,754)	(43,622)
Համախառն հաշվեկշռային արժեք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,460,903	2,599,404

Վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների բոլոր մնացորդները գտնվում են փուլ 1-ում: Տարվա ընթացքում ԱՎԿ գծով պահուստի փոփոխությունները ներկայացվում է ստորև՝

Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	2022թ.	2021թ.
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	58,918	60,294
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,071	11,045
Մարված ակտիվներ	(10,975)	(12,421)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(34,355)	-
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(2,785)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,874	58,918

8. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը օգտագործում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքները առևտրային նպատակներով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ներկայացված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները, ինչպես նաև պայմանական արժեքները: Գրանցված համախառն պայմանական արժեքը ածանցյալ գործիքի հիմքում ընկած ակտիվի, հաշվարկային տոկոսադրույքի կամ ինդեքսի արժեքն է և ածանցյալ գործիքների արժեքների փոփոխությունների չափման հիմք է հանդիսանում: Պայմանական արժեքները ներկայացնում են գործարքների ծավալները տարեվերջին և չեն արտացոլում վարկային ռիսկը:

	2022թ. դեկտեմբերի 31			2021թ. դեկտեմբերի 31		
	Պայմանական գումար	Իրական արժեք		Պայմանական գումար	Իրական արժեք	
		Ակտիվ	Պարտավորություն		Ակտիվ	Պարտավորություն
Տոկոսադրույքի պայմանագրեր						
Ֆորվարդներ և սվոփներ - ՀՀ	2,629,311	20,011	27,039	1,925,112	30,238	63,972
Արտարժույթի փոխարժեքի պայմանագրեր						
Ֆորվարդներ և սվոփներ – ՀՀ	3,111,665	6,241	2,069	606,623	4,887	270
Ընդամենը ածանցյալ ակտիվներ / պարտավորություններ	5,740,976	26,252	29,108	2,531,735	35,125	64,242

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի դիրքեր հետևյալ ածանցյալ գործիքների մասով՝

Ֆորվարդներ

Ֆորվարդ պայմանագրերը պայմանագրում նշված ֆինանսական գործիքը սահմանված գնով և ամսաթվին ապագայում գնելու կամ վաճառելու պայմանագրային համաձայնագրեր են: Ֆորվարդները արտաբորսայական շուկայում կնքվող անհատականացված պայմանագրեր են:

Սվոփեր

Սվոփերը երկու կողմերի միջև տոկոսներ, արտարժույթի փոխարժեքներ և բաժնային ինդեքսներ փոխանակելու վերաբերյալ պայմանագրային համաձայնագրեր են՝ (և վարկային դեֆոլտային սվոփերի դեպքում) սահմանված վարկային իրադարձությունների մասով որոշակի պայմանական գումարների վրա հիմնված վճարումներ կատարելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները ներառում են՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Խոշոր բիզնես վարկեր	87,262,076	79,851,349
ՓՄՁ վարկեր	18,898,791	20,109,318
Այլ	4,465,216	4,466,390
Իրավաբանական անձանց ամորտիզացված արժեքով տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	110,626,083	104,427,057
Հիփոթեքային վարկեր	18,604,750	17,761,661
Սպառողական վարկեր	2,044,826	3,278,659
Ֆիզիկական անձանց ամորտիզացված արժեքով տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	20,649,576	21,040,320
Հաճախորդների ամորտիզացված արժեքով տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	131,275,659	125,467,377
Նվազում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(6,272,611)	(8,935,867)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	125,003,048	116,531,510
	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Օվերդրաֆտներ/վարկային գծեր	68,133,849	72,303,618
Վարկեր հաճախորդներին	56,266,797	48,648,078
Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	4,107,822	2,096,193
Ֆակտորինգ	2,587,504	2,230,538
Հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	179,687	188,950
Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	131,275,659	125,467,377
Նվազում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(6,272,611)	(8,935,867)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	125,003,048	116,531,510

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Հաճախորդներին ամորտիզացված արժեքով տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ**

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում խոշոր բիզնես վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Վարկեր և փոխառություններ իրավաբանական անձանց

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	POCI	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	87,483,823	10,640,286	6,302,948	-	104,427,057
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	54,991,125	-	-	16,831	55,007,956
Մարված ակտիվներ	(39,827,454)	(1,571,661)	(1,737,454)	-	(43,136,569)
Տեղափոխում Փուլ 1	2,237,202	(2,237,202)	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(11,456,648)	11,456,648	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,531,441)	(1,421,620)	2,953,061	-	-
Վերականգնումներ	-	-	4,951,120	-	4,951,120
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(5,049,943)	-	(5,049,943)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(3,408,426)	(1,720,779)	(444,333)	-	(5,573,538)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	88,488,181	15,145,672	6,975,399	16,831	110,626,083

Վարկեր և փոխառություններ իրավաբանական անձանց

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	POCI	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,165,350	1,828,132	4,422,035	-	7,415,517
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,453,647	-	-	13,145	1,466,792
Մարված ակտիվներ	(576,112)	(214,515)	(1,649,435)	-	(2,440,062)
Տեղափոխում Փուլ 1	83,043	(83,043)	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(625,178)	625,178	-	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(137,872)	(336,176)	474,048	-	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	(35,038)	893,393	1,801,012	-	2,659,367
Չեղջի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամտում)	-	-	254,869	-	254,869
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(31,045)	(851,469)	(2,250,634)	-	(3,133,148)
Վերականգնումներ	-	-	4,951,120	-	4,951,120
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(5,049,943)	-	(5,049,943)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(48,386)	(235,501)	(27,187)	-	(311,074)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,248,409	1,625,999	2,925,885	13,145	5,813,438

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում սպառողական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Վարկեր և փոխառություններ ֆիզիկական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,437,084	1,569,277	1,033,959	21,040,320
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	6,090,078	-	-	6,090,078
Մարված ակտիվներ	(4,224,348)	(885,242)	(20,244)	(5,129,834)
Տեղափոխում Փուլ 1	278,831	(278,831)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(353,242)	353,242	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(70,277)	(190,191)	260,468	-
Վերականգնումներ	-	-	20,520	20,520
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(1,046,417)	(95,077)	(230,014)	(1,371,508)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,111,709	473,178	1,064,689	20,649,576

Վարկեր և փոխառություններ ֆիզիկական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	361,305	1,142,260	16,785	1,520,350
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	101,381	-	-	101,381
Մարված ակտիվներ	(75,760)	(664,230)	(14,049)	(754,039)
Տեղափոխում Փուլ 1	86,547	(86,547)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(10,473)	10,473	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(23,579)	(182,441)	206,020	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(63,507)	42,622	(53,658)	(74,543)
Չեղջի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամտում)	-	-	957	957
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(180,012)	(83,510)	(16,980)	(280,502)
Վերականգնումներ	-	-	20,520	20,520
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(33,453)	(38,872)	(2,626)	(74,951)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	162,449	139,755	156,969	459,173

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում կորպորատիվ վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Վարկեր և փոխառություններ իրավաբանական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	96,520,169	7,806,747	9,395,235	113,722,151
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	61,319,762	-	-	61,319,762
Մարված ակտիվներ	(55,348,177)	(5,247,293)	(6,069,474)	(66,664,944)
Տեղափոխում Փուլ 1	108,656	-	(108,656)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(11,066,350)	11,066,350	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,838,104)	(2,906,595)	4,744,699	-
Վերականգնումներ	-	-	950,592	950,592
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(2,296,733)	(2,296,733)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(2,212,133)	(78,923)	(312,715)	(2,603,771)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	87,483,823	10,640,286	6,302,948	104,427,057

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Վարկեր և փոխառություններ իրավաբանական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,808,677	592,095	5,874,570	8,275,342
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	3,263,726	-	-	3,263,726
Մարված ակտիվներ	(1,070,692)	(355,168)	(1,779,600)	(3,205,460)
Տեղափոխում Փուլ 1	24,864	-	(24,864)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(1,496,512)	1,496,512	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,074,380)	(213,866)	1,288,246	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(17,742)	261,987	1,353,168	1,597,413
Չեղչի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամտում)	-	-	22,475	22,475
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(237,711)	47,355	(936,876)	(1,127,232)
Վերականգնումներ	-	-	950,592	950,592
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(2,296,733)	(2,296,733)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(34,880)	(783)	(28,943)	(64,606)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,165,350	1,828,132	4,422,035	7,415,517

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում սպառողական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Վարկեր և փոխառություններ ֆիզիկական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	17,940,675	699,532	794,614	19,434,821
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	6,863,306	-	-	6,863,306
Մարված ակտիվներ	(3,944,627)	(311,254)	(25,019)	(4,280,900)
Տեղափոխում Փուլ 1	62,646	(62,646)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(540,597)	1,289,027	(748,430)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,309,477)	(23,047)	1,332,524	-
Վերականգնումներ	-	-	22,293	22,293
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(253,070)	(253,070)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(634,842)	(22,335)	(88,953)	(746,130)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,437,084	1,569,277	1,033,959	21,040,320

Վարկեր և փոխառություններ ֆիզիկական անձանց	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	507,814	158,410	737,182	1,403,406
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	505,090	-	-	505,090
Մարված ակտիվներ	(113,699)	(46,090)	(5,394)	(165,183)
Տեղափոխում Փուլ 1	30,488	(30,488)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(381,384)	1,102,842	(721,458)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(35,809)	(25,727)	61,536	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(23,461)	14,563	235,703	226,805
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(107,562)	34,358	5,885	(67,319)
Վերականգնումներ	-	-	22,293	22,293
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(253,070)	(253,070)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(20,172)	(65,608)	(65,892)	(151,672)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	361,305	1,142,260	16,785	1,520,350

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Բանկի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Ձեռքբերված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են՝

- ▶ Արժեթղթային վարկերի և հակադարձ հետզման գործարքների համար՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- ▶ Առևտրային վարկերի համար՝ անշարժ գույքի, պաշարների, դեբիտորական պարտքերի գրավադրում,
- ▶ Մանրածախ վարկավորման համար՝ բնակելի անշարժ գույքի գրավադրում:

Բանկը նաև ստանում է երաշխիքներ մայր կազմակերպություններից դուստր կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի գծով:

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների (փուլ 3) վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	Վարկային ռիսկի առավելա- գույն ենթարկվա- ծությունը	Անշարժ գույք	Այլ*	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	Չուտ ենթարկվա- ծություն	Համապա- տասխան ԱՎԿ
31 դեկտեմբերի 2022թ.							
Կորպորատիվ վարկավորում	5,083,921	2,549,858	1,035,192	(687,903)	2,897,147	2,186,774	2,125,310
Փոքր և միջին ձեռնարկություններ ի վարկավորում	568,541	772,137	-	(242,219)	529,918	38,623	227,446
Հիփոթեքային վարկեր	858,015	945,390	-	(113,057)	832,333	25,682	17,289
Սպառողական վարկեր	206,674	167,520	-	-	167,520	39,154	139,680
Այլ	1,339,768	1,844,941	-	(505,173)	1,339,768	-	586,274
	8,056,919	6,279,846	1,035,192	(1,548,352)	5,766,686	2,290,233	3,095,999
31 դեկտեմբերի 2021թ.							
Կորպորատիվ վարկավորում	6,156,194	6,041,005	-	(493,240)	5,547,765	608,429	4,374,628
Փոքր ձեռնարկություններ ի վարկավորում	146,754	117,595	-	-	117,595	29,159	47,407
Հիփոթեքային վարկեր	1,033,959	1,458,372	-	(426,034)	1,032,338	1,621	16,785
	7,336,907	7,616,972	-	(919,274)	6,697,698	639,209	4,438,820

* Փոխադրամիջոցներ, սարքավորումներ, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր:

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների համակենտրոնացում**

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի տասը խոշոր վարկառուներին տրամադրված վարկերի կենտրոնացում 32,347,346 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 26.19%) (2021թ.՝ 28,060,708 հազար ՀՀ դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 24.08%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը կազմում է 1,248,949 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 343,840 հազար ՀՀ դրամ):

Վարկերը տրամադրվել են հաճախորդների հետևյալ տեսակներին.

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Մասնավոր ձեռնարկություններ	109,454,783	103,518,659
Ֆիզիկական անձինք	21,293,674	21,731,097
Պետական ձեռնարկություններ	455,744	75,765
Ֆինանսական կազմակերպություններ	71,458	141,856
	131,275,659	125,467,377

Վարկերը առավելապես տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Արտադրություն	40,235,648	36,508,357
Մանրածախ	18,898,791	20,110,601
Հիփոթեքային վարկեր	18,604,753	17,761,281
Էլ.Էներգիայի ստեղծում, փոխանցում և բաշխում	17,501,485	16,252,971
Շիրանարարություն	13,400,522	14,285,936
Գյուղատնտեսություն	9,559,733	7,402,650
Տուրիզմ	6,528,902	5,395,422
Սպառողական վարկեր	1,632,396	2,895,722
Վարկային քարտի վարկ	448,213	388,047
Այլ	4,465,216	4,466,390
	131,275,659	125,467,377

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերը ներառված են կորպորատիվ վարկավորման պորտֆելում: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ	
Մինչև 1 տարի	1,173,535
1-2 տարի	1,082,234
2-3 տարի	928,696
3-4 տարի	846,335
4-5 տարի	735,123
5 տարուց ավել	1,038,174
	5,804,097
Ապագա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով	(1,696,275)
2ուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում՝ նախքան արժեզրկման գծով պահուստը	4,107,822
Արժեզրկման գծով պահուստ	(194,774)
2ուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	3,913,048

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ	
Մինչև 1 տարի	589,653
1-2 տարի	538,774
2-3 տարի	487,752
3-4 տարի	380,451
4-5 տարի	341,065
5 տարուց ավել	519,952
	2,857,647
Այլազա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով	(761,454)
2021 Ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը	2,096,193
Արժեզրկման գծով պահուստ	(36,514)
2021 Ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	2,059,679

10. Ներդրումային արժեթղթեր

Ներդրումային արժեթղթերը՝ ներառյալ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը, բաղկացած են՝

	<u>2022թ. դեկտեմբերի 31</u>	<u>2021թ. դեկտեմբերի 31</u>
Ամրոտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
Պետական պարտատոմսեր	86,767,519	88,810,474
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	911,092	732,502
	87,678,611	89,542,976
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(339,097)	(568,548)
Ամրոտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	87,339,514	88,974,428
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
Պետական պարտատոմսեր	41,854,755	59,043,262
Կորպորատիվ պարտատոմսեր	2,220,261	5,770,144
ՎՄՆ Գանձապետական պարտատոմսեր	1,966,005	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	46,041,021	64,813,406
Պետական պարտատոմսեր	78,718,547	89,923,037
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր՝ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված	78,718,547	89,923,037
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային արժեթղթեր		
ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթեր	51,948	64,150
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային արժեթղթեր	51,948	64,150
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային արժեթղթեր՝ հետզնման պայմանագրերով գրավադրված	124,811,516	154,800,593

(հազար ՀՀ դրամ)

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտաքային արժեթղթերի բոլոր մնացորդները գտնվում են փուլ 1-ում:
 Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտաքային արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների փոփոխության և համապատասխան ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտաքային արժեթղթեր	2022թ.	2021թ.
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	89,542,976	63,265,237
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	300,000	34,641,783
Մարված ակտիվներ	(1,211,997)	(7,723,909)
Արտարժույթի փոխարժեքի շարժ	(952,368)	(640,135)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	87,678,611	89,542,976

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտաքային արժեթղթեր	2022թ.	2021թ.
ԱՎԿ-ներ հունվարի 1-ի դրությամբ	568,548	200,532
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	2,536	236,970
Մարված ակտիվներ	(9,343)	(3,479)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(214,298)	134,525
Արտարժույթի փոխարժեքի շարժ	(8,346)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	339,097	568,548

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտաքային արժեթղթերի բոլոր մնացորդները գտնվում են փուլ 1-ում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտաքային արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների փոփոխության և համապատասխան ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտաքային արժեթղթեր	2022թ.	2021թ.
Իրական արժեքը հունվարի 1-ի դրությամբ	154,800,593	158,315,295
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	63,058,002	76,634,984
Մարված ակտիվներ	(5,250,534)	(11,195,410)
Վաճառված ակտիվներ	(65,078,308)	(55,057,396)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	(18,849,853)	(12,146,863)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(3,868,384)	(1,750,017)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	124,811,516	154,800,593

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտաքային արժեթղթեր	2022թ.	2021թ.
ԱՎԿ-ներ հունվարի 1-ի դրությամբ	827,537	603,586
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	303,722	640,649
Մարված ակտիվներ	(679,693)	(472,512)
Վաճառված ակտիվներ	(18,716)	(24,185)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(126,438)	79,999
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(4,252)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	302,160	827,537

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Շենքեր	Տնտեսական գույք	Համակարգիչներ և գրասենյակային սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,821,262	166,019	322,611	93,296	59,065	173,764	2,636,017
Ավելացումներ	-	1,306	23,005	20,960	-	-	45,271
Օտարում և դուրսգրում	-	(476)	(25,905)	-	-	-	(26,381)
Վերագնահատում	517,152	-	-	-	-	-	517,152
Վերագնահատված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածության վերացում	(525,520)	-	-	-	-	-	(525,520)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,812,894	166,849	319,711	114,256	59,065	173,764	2,646,539
Կուտակված մաշվածություն 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	447,696	125,004	219,393	55,295	40,598	110,608	998,594
Մաշվածության ծախս	77,824	7,262	28,424	10,130	11,492	44,638	179,770
Օտարում և դուրսգրում	-	(476)	(25,905)	-	-	-	(26,381)
Վերագնահատված ակտիվների գծով կուտակված մաշվածության վերացում	(525,520)	-	-	-	-	-	(525,520)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	131,790	221,912	65,425	52,090	155,246	626,463
Չուտ հաշվեկշռային արժեք 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,373,566	41,015	103,218	38,001	18,467	63,156	1,637,423
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,812,894	35,059	97,799	48,831	6,975	18,518	2,020,076
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,821,262	152,951	310,989	124,247	59,065	173,765	2,642,279
Ավելացումներ	-	14,595	25,422	16,150	-	819	56,986
Օտարում և դուրսգրում	-	(1,527)	(13,800)	(47,101)	-	(820)	(63,248)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,821,262	166,019	322,611	93,296	59,065	173,764	2,636,017
Կուտակված ամորտիզացիա 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	369,662	118,557	206,427	92,506	29,072	65,875	882,099
Մաշվածության ծախս	78,034	7,974	26,766	8,313	11,526	45,553	178,166
Օտարում և դուրսգրում	-	(1,527)	(13,800)	(45,524)	-	(820)	(61,671)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	447,696	125,004	219,393	55,295	40,598	110,608	998,594
Չուտ հաշվեկշռային արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,451,600	34,394	104,562	31,741	29,993	107,890	1,760,180
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,373,566	41,015	103,218	38,001	18,467	63,156	1,637,423

(հազար ՀՀ դրամ)

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկին պատկանող շենքերը վերագնահատվել են անկախ գնահատողի կողմից 2022 թվականին: Շենքերի զուտ հաշվեկշռային արժեքը, որը կճանաչվեր սկզբնական արժեքի մեթոդով, կազմել է 294,307 հազար ՀՀ դրամ 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2021թ.՝ 312,701 հազար ՀՀ դրամ):

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մեթոդի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքները կկազմեին՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Սկզբնական արժեք	551,825	551,825
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում	(257,518)	(239,124)
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	294,307	312,701

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 245,153 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 266,072 հազար ՀՀ դրամ):

12. Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է՝

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք			
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	81,198	119,858	201,056
Ավելացումներ	3,763	28,319	32,082
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(4,731)	(4,950)	(9,681)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	80,230	143,227	223,457
Կուտակված ամորտիզացիա			
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	36,069	86,294	122,363
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	11,604	16,769	28,373
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(4,731)	(4,950)	(9,681)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	42,942	98,113	141,055
Չուտ հաշվեկշռային արժեք			
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,129	33,564	78,693
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	37,288	45,114	82,402
	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք			
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	79,910	117,333	197,243
Ավելացումներ	6,070	15,925	21,995
Օտարումներ և դուրսգրումներ	(4,782)	(13,400)	(18,182)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	81,198	119,858	201,056
Կուտակված ամորտիզացիա			
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,529	86,518	114,047
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	13,322	13,176	26,498
Արժեզրկում	(4,782)	(13,400)	(18,182)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	36,069	86,294	122,363
Չուտ հաշվեկշռային արժեք			
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	52,381	30,815	83,196
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,129	33,564	78,693

(հազար ՀՀ դրամ)

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական ակտիվները կազմում են 36,713 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 36,713 հազար ՀՀ դրամ):

13. Բռնագանձված ակտիվներ

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխառությունների ապահովվածությունն հանդիսացող գրավների բռնագանձման արդյունքում ձեռք բերված գրավները ներկայացված են ստորև.

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Կող և շենքեր	1,640,255	1,715,272
Այլ ակտիվներ	79,488	79,488
	1,719,743	1,794,760
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(543,939)	-
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	1,175,804	1,794,760

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի՝ ժամանակին և պատշաճ կերպով իրացմանը: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ դրամային գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման նպատակով: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, նվազագույնով: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում Բանկի բռնագանձված ակտիվների արժեքը կազմել է 320,142 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 374,754 հազար ՀՀ դրամ) և վաճառված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 395,159 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 846,864 հազար ՀՀ դրամ):

14. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից՝

	2022թ.	2021թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,569,701	1,733,305
Հետաձգված հարկային ծախս՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	160,204	(89,768)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,729,905	1,643,537

2022 թվականի համար շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄԱ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև:

Հաշվապահական շահույթի և հարկային ծախսերի միջև թվաբանական համաձայնեցումը ներկայացված է ստորև՝

	2022թ.	2021թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	8,929,620	9,408,996
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	1,607,332	1,693,619
Չնվազեցվող ծախսեր/(Չհարկվող եկամուտ)	156,088	(815)
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	(33,515)	-
Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվների փոփոխություններ	-	(49,267)
Շահութահարկի գծով ծախս	1,729,905	1,643,537

(հազար ՀՀ դրամ)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև՝

	Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում		
	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		2021թ. դեկտեմբերի 31	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		2022 թ. դեկտեմբերի 31
	2021թ. հունվարի 1	Այլ արդյունքների մասին հաշվետվությունում		2021թ. հունվարի 1	Այլ արդյունքների մասին հաշվետվությունում	
Դրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	2,007	-	2,007
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	(6,256)	-	(6,256)
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	(5,566)	11,212	-	5,646	(11,237)	(5,591)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	286,184	(65,392)	-	220,792	(147,045)	73,747
Ներդրումային արժեթղթեր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող	(1,823,501)	40,312	2,553,101	769,912	(94,569)	3,502,493
Ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	36,096	66,243	-	102,339	(41,301)	-
Հիմնական միջոցներ	(237,232)	59,509	-	(177,723)	9,113	(93,087)
Բռնագանձված ակտիվներ	-	-	-	-	97,909	-
Այլ ակտիվներ	(9,010)	(5,782)	-	(14,792)	(4,130)	-
Այլ պահուստներ	(19,809)	(11,168)	-	(30,977)	33,771	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(9,388)	(4,956)	-	(14,344)	12,804	-
Այլ պարտավորություններ	68,544	(210)	-	68,334	(11,270)	-
2022 թ. հետաձգված հաշվային ակտիվներ/(պարտավորություններ)	(1,713,682)	89,768	2,553,101	929,187	(160,204)	3,409,406

15. Վարկային կորստի գծով ծախսեր և այլ արժեզրկումներ և պահուստներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ վերականգնումը հետևյալն է՝

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	POCI	Ընդամենը
Դրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7	11,152	-	-	-	11,152
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	9	(44,259)	-	-	-	(44,259)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ ամորտիզացված արժեքով	11	593,554	(877,709)	(2,183,744)	13,145	(2,454,754)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	13	(221,105)	-	-	-	(221,105)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	13	(521,125)	-	-	-	(521,125)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	19	21,554	-	-	-	21,554
Փոխատվության հանձնառություններ	27	70,963	-	-	-	70,963
Ընդամենը վարկային կորստի գծով վերականգնում		(89,266)	(877,709)	(2,183,744)	13,145	(3,137,574)

(հազար ՀՀ դրամ)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ փոփոխությունը հետևյալն է՝

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	9	(1,376)	-	-	(1,376)
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ ամորտիզացված արժեքով	11	2,197,949	(42,995)	(1,127,114)	1,027,840
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	13	368,016	-	-	368,016
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջովոց իրական արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	13	223,951	-	-	223,951
Երաշխիքներ	23	(3,653)	-	-	(3,653)
Ընդամենը վարկային կորստի գծով ծախսեր		2,784,887	(42,995)	(1,127,114)	1,614,778

Արժեզրկման այլ պահուստների գծով շարժը հետևյալն է՝

	Բռնագահձված ակտիվներ	Երաշխիքներ	Ընդամենը
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	29,195	29,195
Ծախս	-	(3,653)	(3,653)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	25,542	25,542
Ծախս	543,939	123,906	667,845
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	543,939	149,448	693,387

16. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ

Այլ ակտիվները բաղկացած են՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Դեբիտորական պարտքեր	798,986	382,361
Նվազեցում՝ այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ	(21,554)	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	777,432	382,361
Կանխավճարներ մատակարարներին	3,544,913	2,557,946
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	164,130	124,336
Թանկարժեք մետաղներ	38,239	688,505
Նյութեր	6,179	12,227
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	2,786	2,679
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	3,756,247	3,385,693
Այլ ակտիվներ	4,533,679	3,768,054

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Այլ ֆինանսական ակտիվներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-
ԱՎԿ փոփոխություններ	21,554	21,554
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,554	21,554

(հազար ՀՀ դրամ)

Այլ պարտավորությունները բաղկացած են՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		
Պարտավորություններ պաշտպանության նկատմամբ	361,199	379,771
Կրեդիտորական պարտքեր	326,542	257,631
Վարկային կորուստների գծով պահուստ (Ծան. 23)	70,963	-
Անցումային հաշիվներ	33,653	174,815
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	23,470	79,689
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	815,827	891,906
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		
Կանխավճարներ ստացված վարձակալական պայմանագրերից	941,586	822,695
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	302,625	254,783
Պահուստներ (Ծան. 23)	149,448	25,542
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	824	3,532
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,394,483	1,106,552
Այլ պարտավորություններ	2,210,310	1,998,458

17. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Հետզնման պայմանագրեր	74,982,612	81,376,952
Ակրեդիտիվներ բանկերի հետ	3,503,711	4,324,563
Վարկեր բանկերից	2,296,123	800,529
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	17,252	21,404
Այլ պարտավորություններ	4,028	3,381
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	80,803,726	86,526,829

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ութ բանկի հետ կնքել է հետզնման պայմանագրեր (2021թ. դեկտեմբերի 31.՝ 4 բանկ): Տվյալ պայմանագրերի առարկան է՝ ՀՀ պետական արժեթղթերը 78,718,547 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2021թ. դեկտեմբերի 31.՝ 89,703,618 հազար ՀՀ դրամ): Տես Ծան. 10:

18. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Իրավաբանական անձիք		
Ժամկետային ավանդներ	79,569,002	84,321,287
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	22,706,528	13,851,435
Հետզնման պայմանագրեր	-	251,326
Ֆիզիկական անձիք		
Ժամկետային ավանդներ	18,700,258	23,482,933
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	8,560,256	14,159,647
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	129,536,044	136,066,628

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 88,281,270 հազար ՀՀ դրամ (68.15%) հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները հանդիսանում են պարտավորություններ տաս խոշորագույն հաճախորդների նկատմամբ (2021թ.՝ 103,190,800 հազար ՀՀ դրամ (75.98%)):

(հազար ՀՀ դրամ)

ՀՀ Զաղաքացիական օրենսգրքի համաձայն՝ Բանկը պարտավոր է ավանդատուի պահանջով մարել ֆիզիկական անձանց ավանդները: Եթե ժամկետային ավանդը մարվում է ավանդատուի պահանջով մինչև մարման ժամկետը, ապա դրա նկատմամբ տոկոսները վճարվում են ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքի հիման վրա, եթե պայմանագրով այլ տոկոսադրույք նախատեսված չէ:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հաշիվներ հետևյալ հաճախորդների գծով՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Առևտրային կազմակերպություններ	74,724,997	77,025,213
Ֆինանսական հաստատություններ	19,178,661	16,716,145
Ֆիզիկական անձիք	27,260,513	37,642,580
Պետական հաստատություններ	4,390,750	1,646,565
Ներդրումային ընկերություններ	2,233,620	335,657
Ոչ առևտրային կազմակերպություններ	954,312	1,412,113
Անհատ ձեռնարկատերեր	71,585	181,200
Այլ	721,606	1,107,155
	129,536,044	136,066,628

19. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը բաղկացած են.

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր ՀՀ դրամով	26,486,434	26,520,200
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր ԱՄՆ դոլարով	16,230,440	19,800,257
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր եվրոյով	9,691,869	12,518,618
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	52,408,743	58,839,075

ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով պարտատոմսերի պայմանագրային մարման ժամկետը տատանվում է 2023-2026թթ. շրջանակներում: ՀՀ դրամով պարտատոմսերի դեպքում արժեկտրոնի տոկոսադրույքը 8.50%, 9.00% և 11.50% է, ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի դեպքում՝ 6.00%, 6.50% և 6.75%, եվրոյով պարտատոմսերի դեպքում՝ 3.50%, 4.00% և 5.00%: Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

20. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	22,861,157	11,861,320
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	10,300,385	18,659,479
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	1,617,124	1,443,937
Այլ փոխառու միջոցներ	34,778,666	31,964,736

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ից վարկերը ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման, սպառողական և այլ նպատակով վարկերի տրամադրման համար ներգրավված միջոցները:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Ասիական Չարգացման Բանկից, Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկից և Տնտեսական համագործակցության միջազգային բանկից ստացված վարկերը:

Վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Ազգային Հիփոթեքային Ընկերությունից և Բնակարան Երիտասարդներին ՈՒՎԿ-ից ներգրավված վարկերը:

Պարտադիր պայմաններ

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը բավարարում է պարտքային բոլոր պարտադիր պայմաններին:

(հազար ՀՀ դրամ)

21. Ստորադաս փոխառություններ

Ստորադաս վարկերը ներառում են հետևյալը՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Ստորադաս փոխառություններ՝ ստացված կապակցված կողմից	34,484,130	23,417,085
Ստորադաս փոխառություններ	34,484,130	23,417,085

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում հանդիսանում է ստորադաս Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Կապակցված կողմերից ստացված ստորադաս փոխառությունները տրամադրված են ԱՄՆ դոլարով և ՀՀ դրամով:

22. Սեփական կապիտալ

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 10,000,200 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկի կանոնադրության համաձայն՝ բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 16,667 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 600,000 դրամ անվանական արժեքներով:

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

	2022թ. դեկտեմբերի 31		2021թ. դեկտեմբերի 31	
	Վճարված կանոնադրակ ան կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում (%)	Վճարված կանոնադրակ ան կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում (%)
Էլչ-Վի-Էս Յոլդինգ Ս.ա.ր.	8,752,800	87.53	8,752,800	87.53
«ՖՍՍՄ Դիստրբյուշն» ՍՊԸ	1,247,400	12.47	1,247,400	12.47
	10,000,200	100.00	10,000,200	100.00

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

2022 և 2021թթ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և վճարվել:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալը ձևավորվել է բաժնետերերի դրամական ներդրումներից ՀՀ դրամով, ընդ որում, բաժնետերերն ունեն շահաբաժիններ ստանալու և կապիտալը ՀՀ դրամով տեղաբաշխելու իրավունք:

Բանկի բաժնետերերի միջև բաշխման ենթակա պահուստները հավասար են չբաշխված շահույթին՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության:

Գլխավոր պահուստ

Գլխավոր պահուստը ստեղծվում է ՀՀ կարգավորումներով սահմանված պահանջներին համապատասխան ընդհանուր բանկային ռիսկերի, ներառյալ՝ ապագա կորուստների և այլ չնախատեսված ռիսկերի կամ արտակարգ իրավիճակների գծով: Պահուստը ստեղծվում է Բանկի կանոնադրության համաձայն, որը պահանջում է ձևավորել գլխավոր պահուստ ոչ պակաս քան բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով, ինչը օգտագործվելու է Բանկի կորուստները (վնասները) փոխհատուցելու նպատակով, եթե Բանկի շահույթը բավարար չէ այդ նպատակների համար:

Հողի և շենքերի վերագնահատումից հավելած

Հողի և շենքերի վերագնահատումից հավելածն օգտագործվում է հողի և շենքերի իրական արժեքի աճի գրանցման համար և նվազում է նույն ակտիվի գծով սեփական կապիտալում նախկինում ճանաչված աճի չափով:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստը գրանցում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի և ԱՎԿ փոփոխությունները:

23. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործառնական միջավայր

Հայաստանը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իր իրավական, հարկային և կարգավորվող դաշտերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից ու զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից ձեռնարկվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումների արդյունավետությունից:

Իրավական միջավայր

Գործունեության բնականոն ընթացքում Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնականությունների արդյունքների վրա:

Հարկային միջավայր

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի: Որոշ հանգամանքներից ելնելով՝ հարկային ստուգումները կարող են ավելի երկար տևել:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

2022թ. և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ		
Երաշխիքներ	8,529,391	2,414,770
Չօգտագործված վարկային գծեր	5,745,810	4,273,940
Ֆակտորինգի չօգտագործված մաս	3,542,663	5,053,461
Ակրեդիտիվներ	-	1,483,674
	17,817,864	13,225,845
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(220,411)	(25,542)
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	17,597,453	13,200,303

(հազար ՀՀ դրամ)

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Չօգտագործված վարկային գծեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Նոր վարկային գծեր	70,963	-	-	70,963
Տեղափոխում փուլ 2	(2,140)	2,140	-	-
Տեղափոխում փուլ 3	(11,440)	-	11,440	-
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	57,383	2,140	11,440	70,963

Երաշխիքի գծով բոլոր մնացորդները գտնվում են փուլ 1-ում: Տարվա ընթացքում ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Երաշխիքներ	2022թ.	2021թ.
Պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	25,542	29,195
Նոր երաշխիքներ	132,137	-
Ժամկետը սպառված երաշխիքներ	(8,201)	(3,653)
Պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	149,448	25,542

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռևս չեն կիրառվում Հայաստանում: Այսուամենայնիվ, 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների (ևսև ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն), շենքերի և շինությունների, շահագործվող գույքի, բանկոմատների, բանկային ռիսկերի, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործության, տնօրենների և ղեկավարների պատասխանատվության ապահովագրություն: Զանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

24. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

	2022թ.	2021թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	11,671,717	11,476,100
Ներդրումային արժեթղթեր	9,049,588	8,252,134
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	45,005	24,168
Դրամական համարժեքներ	7,158	78,826
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	13,001,597	13,654,990
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	33,775,065	33,486,218
Ֆինանսական վարձակալություն	337,003	205,169
Այլ տոկոսային եկամուտ	337,003	205,169
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	34,112,068	33,691,387
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9,052,302	8,542,065
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	7,217,621	5,860,894
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	3,982,670	4,402,145
Ստորադաս փոխառություններ	3,857,277	2,542,093
Այլ փոխառու միջոցներ	2,057,282	1,433,777
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,131	7,318
Ընդամենը տոկոսային ծախս	26,168,283	22,788,292
Չուտ տոկոսային եկամուտ	7,943,785	10,903,095

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է հետևյալ հոդվածները՝

	<u>2022թ.</u>	<u>2021թ.</u>
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	194,218	76,591
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	109,974	119,665
Հաշվարկային գործառնություններ	76,585	44,724
Վճարային քարտերով գործառնություններ	64,323	27,441
Բրոկերային գործառնություններ	50,166	71,100
Այլ	9,728	2,818
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով եկամուտ	<u>504,994</u>	<u>342,339</u>
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	71,220	66,137
Արմենիան Զարդ համակարգին վճարումներ	55,124	-
Բրոկերային գործառնություններ	51,243	87,571
Այլ ծախսեր	7,179	3,108
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով ծախս	<u>184,766</u>	<u>156,816</u>
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	<u>320,228</u>	<u>185,523</u>

26. Չուտ առևտրային եկամուտ

	<u>2022թ.</u>	<u>2021թ.</u>
Արտարժույթային գործքներից զուտ օգուտ	1,491,260	545,098
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով զուտ օգուտ	56,730	252,013
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	<u>1,547,990</u>	<u>797,111</u>

27. Այլ եկամուտ

	<u>2022թ.</u>	<u>2021թ.</u>
Տույժեր և տուգանքներ	237,867	-
Բռնագանձված ակտիվների օտարումից զուտ օգուտ	36,739	-
Ինկասացիայի գծով եկամուտ	20,197	21,330
Եկամուտ շահաբաժիններից	2,949	4,006
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ օգուտ	275	12,215
Թանկարժեք մետաղներով գործարքներից զուտ օգուտ	-	26,690
Այլ	18,939	16,543
Ընդամենը այլ եկամուտ	<u>316,966</u>	<u>80,784</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են՝

	2022թ.	2021թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	1,909,137	1,565,699
Այլ ծախսեր	10,050	3,892
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	1,919,187	1,569,591
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	119,901	129,170
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	103,452	106,233
Հաղորդակցություն	78,818	81,584
Խորհրդատվական և այլ ծառայություններ	67,192	39,892
Ներկայացուցչական ծախսեր	49,388	37,899
Ապահովագրության գծով ծախսեր	45,340	41,362
Ֆինանսական համակարգի հաշտարար	40,174	38,915
Գործուղման ծախսեր	28,792	8,892
Թանկարժեք մետաղներով գործարքներից զուտ վնաս	24,685	-
Բարգործություն	21,165	37,592
Գրասենյակային/կոմունալ ծախսեր	14,709	11,398
Հարկեր (բացառությամբ շահույթահարկի) և տուրքեր	12,953	27,423
Անվտանգություն	9,075	9,045
Բռնագանձված ակտիվների օտարումից զուտ վնաս	-	58,778
Այլ վարչական ծախսեր	19,132	108,911
Այլ գործառնական ծախսեր	634,776	737,094

29. Ռիսկերի կառավարում**Ներածություն**

Բանկի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է Բանկի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է Բանկի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացի նպատակն է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների, սահմանաչափերի և ներքին իրավական ակտերի շրջանակներում օժանդակել Բանկի ղեկավարությանը կայացնելու որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել Բանկի և Բանկի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը, հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով, շահույթաբերության, իրացվելիության և վճարունակության սահմանաչափերի ընդունելի մակարդակի ապահովումը: Ռիսկերի կառավարումը հիմնվում է Բանկի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված ընթացակարգերի, կարգերի, սորմատիվների և սահմանաչափերի վրա: Բանկի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Ռիսկերի վերլուծությունը հանդիսանում է Բանկի ռազմավարական պլանավորման, ինչպես նաև ներդրումային ծրագրերի գնահատման մի մասը: Բանկի ռիսկերի կառավարման սկզբունքներին են դասվում. ճգնաժամային իրավիճակներում ռիսկերի կառավարման ոչ ստանդարտ ընթացակարգերի օգտագործումը, ֆինանսական դրության կայունության ստուգման նպատակով սթրես սցենարների պարբերաբար կիրառումը, ակտիվներում բիզնես գործառնությունների և վարկային պորտֆելի տեսակների կենտրոնացումից խուսափելը, Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դիվերսիֆիկացումը, Բանկի կողմից ստանձնած ռիսկերի համապատասխան հաճախականությամբ մոնիտորինգի իրականացումը, բանկային ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը, ռիսկերի կառավարման վարչության և այլ ստորաբաժանումների միջև անընդհատ կապը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում ռիսկերի կառավարումը կազմակերպվում և կորդինացնում է Գործադիր տնօրենը՝ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Բանկում ռիսկերի կառավարման իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

(հազար ՀՀ դրամ)

Բանկի խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող այլ քաղաքականությունների հաստատման համար, որոնց հիման վրա Բանկի Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ռիսկերի կառավարումը՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի կառավարման սահմանաչափերը և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

Վարչություն

Բանկում ռիսկերի կառավարման կազմակերպման նպատակով Բանկի Վարչությունն իրականացնում է՝

- ▶ Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ռիսկերի ենթարկվածության և ռիսկերի ռազմավարության հաստատում,
- ▶ Վերականգնումների պլանի հաստատում
- ▶ որոշակի գործարքների հանդեպ արգելքների սահմանումը,
- ▶ միջբանկային շուկայում առանց ապահովվածության իրականացվող գործառնությունների սահմանաչափերի սահմանումը,
- ▶ բանկային ռիսկերի կարգավորման և վերահսկման ներքին նորմատիվների սահմանումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման վարչության հիմնական գործառնություններն են՝

- ▶ Բանկում ռիսկերի կառավարման գործուն մեխանիզմների և գործընթացների մշակումն ու ներդրումը, դրանց ներդրման նկատմամբ հսկողության իրականացումը,
- ▶ Սահմանված սահմանաչափերի մոնիտորիզ և ռիսկերի վերակուծության վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացում Բանկի խորհրդին;
- ▶ Բանկի կողմից տրամադրվող վարկերի ռիսկայնության վերլուծությունը և ծրագրային վարկերի տրամադրման գործընթացի նկատմամբ հսկողությունը,
- ▶ տրամադրված վարկերի մոնիտորինգը, խնդիրների բացահայտումը և դրանց վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը,
- ▶ Փողերի վաճման և ահաբեկչության ֆինանսավորման (ՓԼ/ԱՖ) դեմ պայքարի գծառնությունների իրականացում;
- ▶ Համապատասխանության ապահովում;
- ▶ Տեղեկատվական անվտանգության ապահովում:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկերի չափման և հաշվետվությունների համակարգ

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Բանկը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, օրենսդրական, ֆորս-մաժորային հանգամանքների, գնային և մրցակցային ռիսկերը:

Բանկի ներքին ռիսկերի դասին են պատկանում իր իսկ գործառնություններից բխող ռիսկերը: Դրանք են վարկային, գործառնական, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, հեղինակության, կապիտալի նվազման, անձնակազմի և փողերի վաճման:

(հազար ՀՀ դրամ)

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը կատարում է Բանկի գործընկեր արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների մոնիտորինգ և եռամսյակը մեկ Բանկի Վարչության հաստատման և Ներկայացնում այդ բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների գծով սահմանաչափերը:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դիսամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում՝ հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիվերի, ըստ թողարկողի) սահմանում, արժեթղթերի փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և բիզնեսի զարգացման բաժնի կողմից պարբերաբար իրականացվող Բանկի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկում կառավարվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից՝ մշակելով և կիրառելով տոկոսադրույքի ռիսկի զսպման մեխանիզմներ/մոդելներ, որի հիման վրա էլ Բանկի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի կողմից ընդունվում են որոշումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման համար ընտրել է տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի, դյուրացիայի և բազային ռիսկի մոդելները: Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ճեղքվածքի և դյուրացիայի մոդելները կիրառվում են սթրես սցենարների միջոցով ամսական կտրվածքով: Տոկոսադրույքի բազային ռիսկը կառավարվում է սթրես սցենարի միջոցով տարբեր խստության սցենարների կիրառմամբ եռամսյակային կտրվածքով:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային կառուցվածքի՝ իրացվելիության ճեղքվածքի (liquidity GAP) ամենօրյա քննարկում, ինչպես նաև բարձր իրացվելի գործիքներում ներդրումների տեսակարար կշռի նկատմամբ հսկողություն: Իրացվելիության ռիսկի զսպման նպատակով Բանկի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեին Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից ամսական կտրվածքով ներկայացվում է վերլուծություն Բանկի սպասվելիք մարումների, տրամադրվելիք միջոցների և դիրքի վերաբերյալ: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումն իր մեջ ներառում է՝ Բանկի ակտիվների գնագոյացման մեխանիզմի մշակումը, բանկին տրամադրված փոխառությունների գումարների, տեսակների կամ համախառն տոկոսային ծախսերի սահմանաչափերը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար օգտագործվող ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանաչափերի կիրառումը, փոխառությունները, ըստ մարման ժամկետների դիվերսիֆիկացնելու պահանջը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար Բանկի հետ կապված անձանցից (կազմակերպություններից) փոխառու միջոցների ներգրավման սահմանափակումները, տոկոսադրույքի ռիսկը սահմանափակելու սկզբունքներն ու մեթոդները՝ ներառյալ հետհաշվեկշռային հոդվածների հետ առչվող տոկոսադրույքի ռիսկն ու սահմանաչափերը, տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակը, միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման տոկոսադրույքի վերաբերյալ որոշումների կայացման մեխանիզմներն ու ընթացակարգերը, Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքի թույլատրելի սահմանաչափերը, Բանկի այն ստորաբաժանումների աշխատանքների կոորդինացման եղանակները, որոնք կարող են իրենց կողմից իրականացվող գործառնություններով ազդել Բանկի իրացվելիության մակարդակի վրա, իրացվելիության արտահերթ պահանջները (ինչը կարող է ծագել եկամուտների նվազման, չաշխատող ակտիվների աճի, ավանդների կենտրոնացման) բավարարելու ծրագիրը, Խորհրդին ու գործադիր մարմնին Բանկի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ տրամադրվող համապատասխան հաշվետվությունների ձևերը:

Կապիտալի նվազման ռիսկի չափման մեխանիզմներ են հանդիսանում ներքին և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվները (կապիտալի համարժեքության, մեկ փոխառուի գծով ռիսկ և այլն): Ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես սցենարները հնարավորություն են տալիս որոշելու կապիտալի առավելագույն կորստի մեծությունը՝ կախված տարբեր հանգամանքներից:

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Անձնակազմի կառավարման բաժնի կողմից, որը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին միջոցների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է ֆինանսական դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Բանկը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Բանկը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Բանկը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը: Գործընկերների սահմանաչափերը հաստատված են վարկային ռիսկերի դասակարգման համակարգի միջոցով, որը յուրաքանչյուր գործընկերոջ համար սահմանում է ռիսկի վարկանիշ: Ռիսկերի վարկանիշները ենթակա են պարբերաբար վերանայման: Վարկերի որակի ստուգման գործընթացը Բանկին թույլ է տալիս գնահատել հնարավոր վնասը այն ռիսկերի հետևանքով, որոնց նկատմամբ այն զգայուն է, և ձեռնարկել ուղղիչ գործողություններ:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից ծագող վարկային ռիսկը ցանկացած պահի սահմանափակվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված դրական իրական արժեքով:

Վարկային բնույթ ունեցող պարտավորությունների հետ կապված ռիսկեր

Բանկը իր հաճախորդներին ընձեռում է երաշխիքների ստացման հնարավորություն, որոնց գծով Բանկի մոտ կարող է անհրաժեշտություն ծագել հաճախորդների անուկից կատարելու վճարումներ: Հաճախորդները նման վճարումները հատուցում են Բանկին՝ ակրեդիտիվների տրամադրման պայմաններին համապատասխան: Նշված պայմանագրերի համաձայն՝ Բանկը կրում է ռիսկեր, որոնք համարժեք են վարկային ռիսկերին, և նվազեցվում են նույն ընթացակարգերի և ռիսկի վերահսկման քաղաքականության վարման շնորհիվ:

Ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության տարրերի վրա, ներառյալ ածանցյալ գործիքները, գտման և գրավի պայմանագրերի միջոցներով ռիսկը մեղմացնելու ազդեցությունից առաջ, ներկայացված է հաշվեկշռային արժեքով:

Իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական գործիքների դեպքում, հաշվեկշռային արժեքը արտահայտում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ ռիսկի առավելագույն չափը, որը կարող է առաջանալ արժեքի փոփոխությունից:

Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր մակարդակի վարկային ռիսկի առավելագույն չափի վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է առանձին ծանոթագրություններում: Ապահովման միջոցների և ռիսկի նվազեցման այլ մեթոդների ազդեցությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

Արժեզրկման գնահատում

Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը կազմակերպությանը պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և կազմակերպության ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD *Դեֆոլտի հավանականությունը* որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD *Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը* դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD *Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը* դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12ամԱՎԿ): 12ամԱՎԿ-ը ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12ամԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2: Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3: Ակտիվը համարվում է արժեզրկված: Բանկը ձևակերպում է ԱՎԱՎԿ պահուստ:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում է կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

Դեֆոլտի և վերականգնման սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ և, հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի որակը, վերանայման կարգավիճակը, որոնք հաստատվում են ղեկավարության կողմից:

Որպես որակական գնահատման մի մաս՝ առ այն՝ արդյոք հաճախորդը վճարունակ է, Բանկը նաև դիտարկում է տարբեր դեպքեր, որոնք կարող են մատնացույց անել «քիչ հավանական վճարման» կարգավիճակը: Նման դեպքերում Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք այդ իրադարձությունը կարող է հանգեցնել հաճախորդի՝ պարտագանցման ենթարկված լինելուն, և, հետևաբար, գնահատվում է՝ արդյոք այնուհետև վարկը դասակարգել Փուլ 3-ում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկների համար, թե արդյոք Փուլ 2-ում դասակարգումը բավարարում է: Նման իրադարձությունները ներառում են.

- ▶ Փոխառու ֆինանսական ակտիվի գծով առավելագույն ժամկետանց օրերի փուլ;
- ▶ Այլ ֆինանսական կազմակերպություններում վարկառուի ժամկետանց վարկերի պատճառով սուբյեկտիվորեն դասակարգված վարկեր;
- ▶ Խնդրահարույց, վերակազմակերպված և ոչ սուբյեկտիվորեն դասակարգված ակտիվներ, որոնք ժամկետանց են 31 օր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ըստ Բանկի քաղաքականության՝ ֆինանսական գործիքը համարվում է «վերականգնված», և հետևաբար վերադասակարգվում Փուլ 3-ից, եթե առնվազն վեց անընդմեջ ամիսների ընթացքում դեֆոլտի սահմանված չափանիշներից ոչ մեկը առկա չի եղել: Ակտիվի՝ վերականգնվելուց հետո Փուլ 2-ում կամ Փուլ 1-ում դասակարգելու որոշումը կախված է վերականգնման պահին ճշգրտված ռիսկի մակարդակից, և արդյոք սա նշանակում է, որ սկզբնական ճանաչման համեմատ եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Գանձապետական և միջբանկային հարաբերություններ

Բանկի գանձապետական և միջբանկային հարաբերությունները և գործընկերները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, բանկեր, բրոքերներ-դիլերներ, արտարժույթի առքուվաճառք իրականացնող ընկերություններ և քլիրինգային ընկերություններ: Այս հարաբերությունների առումով Բանկը գնահատում է հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, մասնավորապես ֆինանսական տեղեկատվությունը և այլ արտաքին տվյալներ, օր՝ արտաքին վարկանիշները:

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ էական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Խոշոր բիզնես վարկեր,
- ▶ ՓՄՁ վարկեր,
- ▶ Սպառողական վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր,
- ▶ Այլ վարկեր:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցաներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության: Դեֆոլտի հավանականությունների կանխատեսումները գնահատվում են հիմնվելով պաշտոնապես հասանելի կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

Հիմք ընդունելով մակրոտնտեսական պարամետրերի պատմական կանխատեսումների գնահատման շեղումները փաստացի միտումներից՝ մակրոտնտեսական զարգացման երեք սցենարները ուղղված են երեք դեֆոլտի հավանականության PIT մատրիցների վերջնական արդյունքին, որոնք կշռված են 15%, 70% և 15% հավանականություններով՝ լավագույն, բազային և վատագույն սցենարներին համապատասխան:

Ֆինանսական ակտիվների վարկային որակը կառավարվում է Բանկի ներքին վարկանիշների հիման վրա, ինչպես նկարագրված է վերևում: Բանկն ունի վարկանշային համակարգ, համաձայն որի այն դասակարգում է իր ֆինանսական ակտիվները ըստ բարձր դաս, ստանդարտ դաս, ստանդարտից ցածր դաս, արժեզրկված:

Միջազգային վարկանշային գործակալության (Moody's, Fitch) վարկանիշ	Վարկանիշի նկարագրություն
A3-ից AAA/ A- -ից AAA Ba3-ից Baa1/ BB- -ից BBB+ B3-ից B1/ B- -ից B+ B3-ից ցածր/ B-	Բարձր դաս Ստանդարտ դաս Ստանդարտից ցածր դաս Արժեզրկված դաս

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտին մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12ամսվա հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը

Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի ցուցանիշը հաշվարկվում է յուրաքանչյուր գործիքի գծով գրավի արժեքի հիման վրա, ինչը թարմացվում է յուրաքանչյուր պահուստավորման ամսաթվին: Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը արտացոլում է ակնկալվող դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD)՝ համեմատած պահվող գրավի վաճառքի ակնկալվող իրացման կամ վերականգման գումարների հետ:

Ընդհանուր վերականգնումները հետագայում զեղչվում են դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով:

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացորդային կյանքի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ Բանկը շարունակաբար վերահսկում է այն ակտիվները, որոնք ենթակա են ակնկալվող վարկային կորուստների: Որոշելու համար, արդյոք գործիքը կամ գործիքների պորտֆելը ենթակա 12ամսվա թե և 4ամսվա, Բանկը գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո:

(հազար ՀՀ դրամ)

Հավաքական հիմունքով չափվող ֆինանսական ակտիվների խմբավորում

Հիմք ընդունելով ստորև գործոններ՝ Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ կամ հավաքական կամ անհատական հիմունքով:

ԱՎԿ-ն անհատական հիմունքով չափման դեպքում ակտիվների դասերը ներառում են՝

- ▶ Բոլոր փուլ 3-ի ակտիվները, անկախ ֆինանսական ակտիվների դասից;
- ▶ Փուլ 2 և փուլ 3-ում գտնվող կորպորատիվ վարկային պորտֆել;
- ▶ Փոքր բիզնեսի վարկային պորտֆելի լայնածավալ և յուրահատուկ ռիսկերը;
- ▶ որպես POCI դասակարգված ռիսկեր, երբ սկզբնական վարկը ապաճանաչվել է և նոր վարկը ճանաչվել է վարկային պարտքի վերակառուցման արդյունքում:

ԱՎԿ-ն հավաքական հիմունքով չափման դեպքում ակտիվների դասերը ներառում են՝

- ▶ Բանկի՝ փոքր բիզնեսի վարկավորման գծով ավելի փոքր և ընդհանուր մնացորդներ
- ▶ Փուլ 1 և փուլ 2-ում գտնվող հիփոթեքային և սպառողական վարկեր և փուլ 1-ում գտնվող կորպորատիվ վարկավորման պորտֆել:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ Սպառողական գների աճ;
- ▶ ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք;
- ▶ Ընդհանուր վարկեր:

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (արտաքին վարկանիշային գործակալություններ, կառավարական մարմիններ, օրինակ՝ կենտրոնական բանկեր և միջազգային ֆինանսական հաստատություններ): Բանկի Վարկային Ռիսկի Վարչության մասնագետները որոշում են բազմակի սցենարներին վերագրելի կշիռները: Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները, որոնք օգտագործվել են ԱՎԿ հաշվարկի համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարում:

Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենար	Որոշված հավանակա- նությունը, %	2023թ.	2024թ.	2025թ.
Սպառողական գների աճ, % (կուտ.)					
	Լավատեսական	0.15	0.50%	0.10%	0.10%
	Բազիսային	0.70	4.40%	3.80%	4.00%
	Վատատեսական	0.15	7.50%	6.90%	7.10%
ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք					
	Լավատեսական	0.15	418	445	460
	Բազիսային	0.70	438	465	490
	Վատատեսական	0.15	458	485	520
Ընդամենը վարկեր, հազար ՀՀ դրամ					
	Լավատեսական	0.15	5,321,847,528	6,024,025,587	6,726,203,647
	Բազիսային	0.70	4,808,637,985	5,365,512,082	5,922,386,180
	Վատատեսական	0.15	4,577,122,105	4,840,033,521	5,102,944,937

(հազար ՀՀ դրամ)

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է վարկային որակը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված վարկային գծով ակտիվների դասերի համար՝ հիմնվելով Բանկի վարկանշման համակարգի վրա 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված աղյուսակում բարձր վարկանիշ ունեցող վարկերը հաճախորդներին տրված վարկերն են, որոնք ունեն նվազագույն մակարդակի վարկային ռիսկ, սովորաբար ապահովված բարձրակարգ գրավով (որպես գրավ են հանդիսանում դրամական միջոցներ կամ պետական երաշխիքներ): Լավ ֆինանսական վիճակ և պարտքերի սպասարկման լավ պատմություն ունեցող այլ վարկառուները ընդգրկվում են ստանդարտ վարկանիշի մեջ: Ստանդարտ վարկանիշից ցածր վարկերը կազմում են անհատապես չարժեզրկված, ստանդարտից ցածր գնահատական ունեցող վարկերը:

2022թ. դեկտեմբերի 31	Ծան.	Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ստանդարտից ցածր դաս	Արժեզրկված	Ընդամենը	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	6	Փոկ 1	117,192	25,487,318	-	-	25,604,510
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7	Փոկ 1	2,739,247	4,709,782	-	-	7,449,029
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9						
- Կորպորատիվ վարկավորում		Փոկ 1	25,140	67,423,322	-	-	67,448,462
		Փոկ 2	-	-	14,729,693	-	14,729,693
		Փոկ 3	-	-	-	5,083,921	5,083,921
		Փոկ 1	1,148,325	16,823,677	-	-	17,972,002
		Փոկ 2	-	-	358,248	-	358,248
- ՓՄՁ վարկեր		Փոկ 3	-	-	-	568,541	568,541
		Փոկ 1	-	17,567,420	-	-	17,567,420
		Փոկ 2	-	-	179,315	-	179,315
- Հիփոթեքային վարկեր		Փոկ 3	-	-	-	858,015	858,015
		Փոկ 1	33,300	1,510,989	-	-	1,544,289
		Փոկ 2	-	-	293,863	-	293,863
- Սպառողական վարկեր		Փոկ 3	-	-	-	206,674	206,674
		Փոկ 1	33,111	3,034,606	-	-	3,067,717
		Փոկ 2	-	-	57,731	-	57,731
- Այլ		Փոկ 3	-	-	-	1,322,937	1,322,937
		POCI	-	-	-	16,831	16,831
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	10						
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող		Փոկ 1	1,966,005	44,075,016	-	-	46,041,021
- ամորտիզացված արժեքով չափվող		Փոկ 1	-	87,678,611	-	-	87,678,611
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	16	Փոկ 1	-	777,432	-	-	777,432
Չօգտագործված վարկային գծեր	23	Փոկ 1	-	5,745,810	-	-	5,745,810
Ֆակտորինգի չօգտագործված մաս	23	Փոկ 1	-	3,542,663	-	-	3,542,663
Ընդամենը			6,062,320	278,376,646	15,618,850	8,056,919	308,114,735

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է վարկային որակը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված վարկային գծով ակտիվների դասերի համար՝ հիմնվելով Բանկի վարկանշման համակարգի վրա 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

2021թ. դեկտեմբերի 31	Ծան.	Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ստանդարտից ցածր դաս	Արժեզրկված	Ընդամենը	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	6	Փուլ 1	251,534	25,183,229	-	-	25,434,763
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7	Փուլ 1	1,094,719	1,445,767	-	-	2,540,486
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	9	Փուլ 1	210,420	65,000,118	-	-	65,210,538
		Փուլ 2	-	-	8,484,617	-	8,484,617
- Կորպորատիվ վարկավորում		Փուլ 3	-	-	-	6,156,194	6,156,194
		Փուլ 1	7,064,968	12,145,226	-	-	19,210,194
		Փուլ 2	-	-	752,370	-	752,370
- ՓՄՁ վարկեր		Փուլ 3	-	-	-	146,754	146,754
		Փուլ 1	88,683	16,205,383	-	-	16,294,066
		Փուլ 2	-	-	433,636	-	433,636
- Հիփոթեքային վարկեր		Փուլ 3	-	-	-	1,033,959	1,033,959
		Փուլ 1	22,912	2,120,106	-	-	2,143,018
		Փուլ 2	-	-	1,135,641	-	1,135,641
- Սպառողական վարկեր		Փուլ 3	-	-	-	-	-
		Փուլ 1	22,255	3,040,836	-	-	3,063,091
		Փուլ 2	-	-	1,403,299	-	1,403,299
- Այլ		Փուլ 3	-	-	-	-	-
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	10						
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող		Փուլ 1	-	64,813,406	-	-	64,813,406
- ամորտիզացված արժեքով չափվող		Փուլ 1	-	89,542,976	-	-	89,542,976
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		Փուլ 1	-	382,361	-	-	382,361
Զօգտագործված վարկային գծեր	23	Փուլ 1	-	4,273,940	-	-	4,273,940
Ֆակտորինգի չօգտագործված մաս	23	Փուլ 1	-	5,053,461	-	-	5,053,461
Ակրեդիտիվներ	23	Փուլ 1	-	1,483,674	-	-	1,483,674
Ընդամենը			8,755,491	290,690,483	12,209,563	7,336,907	318,992,444

Բանկի քաղաքականությունն է իր վարկային պորտֆելում ճշգրիտ և հետևողական ռիսկերի վարկանիշներ սահմանել: Այն ոլորացնում է կիրառելի ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը և վարկային ռիսկերի համեմատությունը քիզնեսի բոլոր ոլորտներում, աշխարհագրական տարածաշրջաններում և արտադրանքներում: Վարկանիշային համակարգը հիմնված է մի շարք ֆինանսական վերլուծությունների վրա՝ համակցված շուկայի մշակված տեղեկատվության հետ՝ ապահովելու կոնտրագենտների գծով ռիսկերի չափման նպատակով հիմնական ելակետային տվյալները: Բոլոր ներքին ռիսկերի վարկանիշները հարմարեցված են տարբեր կատեգորիաների և որոշվում են Բանկի վարկանիշային քաղաքականության համաձայն: Վերագրելի ռիսկերի վարկանիշները գնահատվում և պարբերաբար թարմացվում են:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման պահուստի գծով մանրամասն տեղեկատվության համար տես ծանոթագրությունը 9-ը:

Ֆինանսական երաշխիքները, ակրեդիտիվները և վարկային պարտավորությունները գնահատվում են և ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստ է հաշվարկվում այնպես, ինչպես վարկերի համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական կենտրոնացումը ներկայացված է ստորև՝

	2022 թ. դեկտեմբերի 31				2021 թ. դեկտեմբերի 31			
	Հայաստան	ՏՀԶԿ երկրներ	ԱՊՅ և այլ երկրներ	Ընդամենը	Հայաստան	ՏՀԶԿ երկրներ	ԱՊՅ և այլ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	25,791,358	24,030	2,737,085	28,552,473	26,198,915	29,000	1,102,264	27,330,179
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	4,676,206	2,739,247	33,576	7,449,029	1,191,450	1,094,719	254,317	2,540,486
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	26,252	-	-	26,252	35,125	-	-	35,125
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	123,094,528	1,509,775	398,745	125,003,048	114,386,227	1,828,930	316,353	116,531,510
Ներդրումային արժեթղթեր	131,466,478	1,966,005	-	133,432,483	153,851,984	-	-	153,851,984
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	78,718,547	-	-	78,718,547	89,923,037	-	-	89,923,037
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	777,432	-	-	777,432	382,361	-	-	382,361
	364,550,801	6,239,057	3,169,406	373,959,264	385,969,099	2,952,649	1,672,934	390,594,682
Պարտավորություններ								
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	66,796,630	3,503,774	10,503,322	80,803,726	70,408,132	3,676,271	12,442,426	86,526,829
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	29,108	-	-	29,108	64,242	-	-	64,242
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	65,254,784	23,650,851	40,630,409	129,536,044	47,483,787	24,023,317	64,559,524	136,066,628
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	19,313,528	2,987,030	30,108,185	52,408,743	22,237,982	3,704,613	32,896,480	58,839,075
Այլ փոխառու միջոցներ	24,478,281	9,534,472	765,913	34,778,666	13,305,258	17,616,412	1,043,066	31,964,736
Ստորադաս փոխառություններ	-	2,363,037	32,121,093	34,484,130	-	2,882,576	20,534,509	23,417,085
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	815,172	655	-	815,827	891,129	777	-	891,906
	176,687,503	42,039,819	114,128,922	332,856,244	154,390,530	51,903,966	131,476,005	337,770,501
Զուտ ակտիվներ / (պարտավորություններ)	187,863,298	(35,800,762)	(110,959,516)	41,103,020	231,578,569	(48,951,317)	(129,803,071)	52,824,181

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով ղեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունն իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	Սահմանային արժեք	2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %
Լ21 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/Ընդհանուր ակտիվներ)	Լվ. 15%	53.84	56.97
Լ22 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	Լվ. 60%	509.90	577.56

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջևև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջևև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղչված պարտավորությունների հիման վրա, բացառությամբ առևտրային ածանցյալ գործիքների, որոնք իրական արժեքով ներկայացված են առանձին սյունակում և համախառն մարված ածանցյալ գործիքները, որոնք ներկայացվում են պայմանագրային մարման ժամկետով: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն, Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	միջևև մեկ ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	80,425,745	146,805	248,452	-	-	80,821,002	80,803,726
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	29,108	-	-	-	-	29,108	29,108
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	35,611,175	5,221,351	40,302,780	63,010,630	221,125	144,367,061	129,536,044
Այլ փոխառու միջոցներ	3,130,239	1,409,963	3,249,309	21,567,162	15,318,576	44,675,249	34,778,666
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	317,819	880,327	13,899,068	45,721,676	-	60,818,890	52,408,743
Ստորադաս փոխառություններ	871,132	8,491,199	2,242,532	14,752,872	22,946,438	49,304,173	34,484,130
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	33,653	-	782,174	-	-	815,827	815,827
Ընդամենը չգեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	120,418,871	16,149,645	60,724,315	145,052,340	38,486,139	380,831,310	332,856,244
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	17,597,453	-	-	-	-	17,597,453	-
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	միջևև մեկ ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	87,530,419	515,485	-	-	-	88,045,904	86,526,829
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	64,242	-	-	-	-	64,242	64,242
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	30,189,511	5,338,011	20,634,578	94,976,920	6,242,479	157,381,499	136,066,628
Այլ փոխառու միջոցներ	591,871	1,697,057	11,599,312	17,586,810	6,969,742	38,444,792	31,964,736
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	346,019	942,830	3,439,650	67,375,100	-	72,103,599	58,839,075
Ստորադաս փոխառություններ	347,064	423,038	211,519	20,503,266	10,788,699	32,273,586	23,417,085
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	174,815	-	717,091	-	-	891,906	891,906
Ընդամենը չգեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	119,243,941	8,916,421	36,602,150	200,442,096	24,000,920	389,205,528	337,770,501
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	13,200,303	-	-	-	-	13,200,303	-

(հազար ՀՀ դրամ)

Ժամկետայնության վերլուծությունը չի արտացոլում ընթացիկ հաշիվների պատմական կայունությունը: Պատմականորեն դրանց մարումը տեղի է ունեցել ավելի երկար ժամանակահատվածում, քան ցույց է տրվում տվյալ աղյուսակում: Դրանց մնացորդները աղյուսակներում ընդգրկվում են «ցպահանջ և մինչև մեկ ամիս» ժամանակահատվածի գումարներում:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձից կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի և տոկոսադրույքների, սեփական կապիտալի արժեքի փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի գուճահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2022թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2022թ.</i>
ՀՀ դրամ	3.18%	(4,081,065)	(26,330,148)
ԱՄՆ դոլար	2.18%	(554,331)	(1,403,551)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2022թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2022թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2022թ.</i>
ՀՀ դրամ	3.18%	4,081,065	26,330,148
ԱՄՆ դոլար	2.18%	554,331	1,403,551
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2021թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2021թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2021թ.</i>
ՀՀ դրամ	1.50%	(1,055,394)	(17,496,161)
ԱՄՆ դոլար	1.25%	(787,124)	(1,356,473)
<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2021թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2021թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2021թ.</i>
ՀՀ դրամ	1.50%	1,055,394	17,496,161
ԱՄՆ դոլար	0.25%	157,425	271,295

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի Էական արժույթային դիրքեր՝ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից), երբ բոլոր այլ փոփոխականները մնում են կայուն: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

Արժույթ	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2022թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2022թ.	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2021	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2021թ.
ԱՄՆ դոլար	12.62%	119,895	5.00%	48,288
ԱՄՆ դոլար	(12.62%)	(119,985)	(5.00%)	(48,288)
Եվրո	21.31%	39,278	8.50%	(715)
Եվրո	(21.31%)	(39,278)	(8.50%)	715
Ռուբլի	16.00%	40,278	15.00%	6,985
Ռուբլի	(16.00%)	(40,278)	(15.00%)	(6,985)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, աշխատակազմի կողմից տույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ, իրավական հետևանքներ կամ հանգեցնել ֆինանսական վնասների: Բանկը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի որոշման և համապատասխան արձագանքի միջոցով Բանկը կարող է կառավարել նման ռիսկերը: Ներքին վերահսկողության համակարգը նախատեսում է պարտավորությունների արդյունավետ տարանջատում, մուտքի թույլտվության, համադրման և հաստատման գործընթացներ, աշխատակազմի վերապատրաստում և գնահատում, այդ թվում՝ ներքին աուդիտ:

30. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթաց

Բանկի ղեկավարությունը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, օրինակ՝ չգնանշվող առևտրային և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող արժեթղթերի համար, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, օրինակ՝ բռնագանձված ակտիվների համար:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է այն ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք ենթակա են վերագնահատման Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխություն համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ՝ որոշելու համար տվյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

(հազար ՀՀ դրամ)

Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է հետևյալ հիերարխիան՝ ըստ գնահատման մեթոդների ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու և բացահայտելու նպատակով՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- ▶ Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Իրական արժեքի բացահայտման նպատակով Բանկը սահմանել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հինք ընդունելով ակտիվի կամ պարտավորության բնույթը, բնութագրերը և ռիսկերը և իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակը, ինչպես նկարագրված է վերևում:

2022թ. դեկտեմբերի 31	Իրական արժեքի չափում			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ				
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ գրավադրված հետգնման պայմանագրերով	-	78,718,547	-	78,718,547
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	1,966,005	44,126,964	-	46,092,969
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ - շենքեր	-	-	1,821,262	1,821,262
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	26,252	-	26,252
Ընդամենը	1,966,005	122,871,763	1,821,262	126,659,030
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	81,785,826	-	81,785,826
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	-	125,693,518	125,693,518
Ընդամենը	-	81,785,826	125,693,518	207,479,344
Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	29,108	-	29,108
Ընդամենը	-	29,108	-	29,108
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	80,803,726	80,803,726
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	130,315,815	130,315,815
Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	34,379,759	34,379,759
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	52,408,743	-	52,408,743
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	34,432,580	34,432,580
Ընդամենը	-	52,408,743	279,931,880	332,340,623

(հազար ՀՀ դրամ)

2021թ. դեկտեմբերի 31	Իրական արժեքի չափում			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ				
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ գրավադրված հետզևման պայմանագրերով	-	89,923,037	-	89,923,037
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	64,877,556	-	64,877,556
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	35,125	-	35,125
Ընդամենը	-	154,835,718	-	154,835,718
Ակտիվներ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	92,797,201	-	92,797,201
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	-	-	115,805,714	115,805,714
Ընդամենը	-	92,797,201	115,805,714	208,602,915
Իրական արժեքով չափվող պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	64,242	-	64,242
Ընդամենը	-	64,242	-	64,242
Պարտավորություններ, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտված է				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	-	-	86,526,829	86,526,829
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	140,256,886	140,256,886
Այլ փոխառու միջոցներ	-	-	32,532,435	32,532,435
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	61,320,040	-	61,320,040
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	23,348,972	23,348,972
Ընդամենը	-	61,320,040	282,665,122	343,985,162

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ստորև ներկայացվում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հաշվեկշռային արժեքների և իրական արժեքների համեմատությունն ըստ դասերի, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն հաշվառվում իրական արժեքով: Աղյուսակը չի ներառում ոչ ֆինանսական ակտիվների և ոչ ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքները:

	Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Հաշվեկշռային արժեք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Զճանաչված օգուտ/(վնաս) 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ ամորտիզացված արժեքով	125,003,048	125,693,518	(690,470)	116,531,510	115,805,714	725,796
Ներդրումային արժեթղթեր-պարտքային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով	87,339,514	81,785,826	5,553,688	88,974,428	92,797,201	(3,822,773)
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	80,803,726	80,803,726	-	86,526,829	86,526,829	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	129,536,044	130,315,815	(779,771)	136,066,628	140,256,886	(4,190,258)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	52,408,743	52,878,756	(470,013)	58,839,075	61,320,040	(2,480,965)
Այլ փոխառու միջոցներ	34,778,666	34,379,759	398,907	31,964,736	32,532,435	(567,699)
Ստորադաս փոխառություններ	34,484,130	34,432,580	51,550	23,417,085	23,348,972	68,113
Ընդամենը իրական արժեքի չճանաչված փոփոխություն	544,353,871	540,289,980	4,063,891	542,320,291	552,588,077	(10,267,786)

(հազար ՀՀ դրամ)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Հետևյալը նկարագրում է այն մեթոդները և ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով չափվող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները որոշելու նպատակով և այն հոդվածները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվում իրական արժեքով, բայց որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է իրենց հաշվեկշռային արժեքին

Այն ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք իրացվելի են կամ ունեն կարճ ժամկետայնություն (երեք ամսից պակաս), ենթադրվում է, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքները մոտ են իրական արժեքին: Այս ենթադրությունը կիրառվում է նաև առանց որոշակի մարման ժամկետ ունեցող ցպահանջ ավանդների և ինսայդրական հաշիվների նկատմամբ:

Ներդրումային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը գնահատվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների կիրառմամբ և բաղկացած են հիմնականում ՀՀ պետական պարտքային արժեթղթերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորերի միջոցով, որոնք ներառում են շուկայում դիտարկելի և Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող կորպորատիվ արժեթղթերը գնահատվում են գնահատման մեթոդի կամ գնագոյացման մոդելների միջոցով՝ հիմնված ՀՀ բորսայի ամենօրյա գնանշումների վրա:

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայի դիտարկելի ելակետային տվյալների միջոցով գնահատման մեթոդի կիրառմամբ, հիմնականում արտարժույթային սվոփ և ֆորվարդային պայմանագրեր են: Գնահատման առավել հաճախ կիրառվող մեթոդները ներառում են ֆորվարդային գնագոյացում՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկները: Մոդելները ներառում են տարբեր ելակետային տվյալներ, ներառյալ արտարժույթի սփոթ փոխարժեքները, ֆորվարդային տոկոսադրույքները և ռիսկից զուրկ տոկոսադրույքների կորերը:

Անորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Գնանշված պարտատոմսերի իրական արժեքը հիմնված է կորպորատիվ պարտատոմսերի գների գնանշումների և պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի վրա հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Զգնանշված գործիքների իրական արժեքը, հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները, հաճախորդների ավանդները, վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներին բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները և այլ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են ապագա դրամական միջոցների հոսքերի զեղչմամբ՝ հիմնվելով գործող տոկոսադրույքների վրա՝ կիրառելի փոխառու միջոցներ համար նմանատիպ պայմաններով, վարկային ռիսկով և մարման ժամկետով:

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

Երրորդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատումը հիմնված է Եական ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվների շարժը կարելի է համադրել հետևյալ կերպ.

<i>Ոչ ֆինանսական ակտիվներ</i>	<i>2022թ.</i>	<i>2021թ.</i>
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,373,566	1,451,600
Վերագնահատում	525,520	-
Մաշվածության ծախս	(77,824)	(78,034)
2ուտ իրական արժեքը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,821,262	1,373,566

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն դեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը, ներկայիս օգտագործումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

Շենքերը վերագնահատվել են 2022 թվականին: Շենքերը նախկինում վերագնահատվել էին 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին:

Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալները վերագնատված ակտիվին բնորոշ գործոնների ճշգրտումներն են: Տվյալ ճշգրտման չափը և նպատակը կախված է համանման ակտիվի մասով դիտարկելի շուկայական գործարքների քանակից և բնութագրերից, որն օգտագործվում է որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Կապիտալացման դրույքաչափի խելամիտ հնարավոր միջակայքը 5.00%-15.00%-ն է: Չնայած այս ելակետային տվյալը հանդիսանում է սուբյեկտիվ դատողություն, ղեկավարությունը կարծում է, հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա ընդահանուր գնահատման վրա:

31. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում

Հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանագրով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Բանկը դրա փոխարեն ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Արժեթղթերի արժեքի ավելացման կամ նվազման դեպքում, Բանկը, որոշակի իրավիճակներում, կարող է պահանջել կամ նրանից կարող է պահանջվել դրամական միջոցների տեսքով լրացուցիչ ապահովություն: Բանկը եկել է այն եզրակացության, որ պահպանում է գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կապված այդպիսի արժեթղթերի հետ, այդ թվում վարկային, շուկայական, երկրային և գործառնական ռիսկերը, և այդ պատճառով չի ապաճանաչել դրանք: Բացի այդ, Բանկը ճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները ստացված դրամական միջոցների նկատմամբ:

Նմանապես, Բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ գրավադրել փոխառությամբ ներգրավված կամ հակադարձ հետզնման պայմանագրով ձեռք բերած արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Այս դեպքում գործընկերը պահպանում է սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Հետևաբար, Բանկը չի ճանաչում այդպիսի արժեթղթերը, այլ ճանաչում է առանձին ակտիվ դրամական տեսքով տրամադրված ցանկացած գրավի նկատմամբ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունեցել է հետզնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթեր 78,718,547 հազար ՀՀ դրամի, որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով և ամորտիզացված արժեքով չափվող (2021թ.՝ 89,923,037 հազար ՀՀ դրամ):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունեցել է 74,982,612 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 81,628,278 հազար ՀՀ դրամ) հաշվեկշռային արժեքի չափով համապատասխան պարտավորությունները, որոնք արտացոլված են այդպիսի գործարքների գծով ստացված դրամական միջոցների դիմաց և ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որպես «Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ»:

(հազար ՀՀ դրամ)

32. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների գույքագրում` հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների գույքագրում` ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի իրականացվել		Չուղտ գումար
					Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	
2022թ. դեկտեմբերի 31							
Ֆինանսական ակտիվներ							
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ – հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	2,327,437	-	2,327,437	-	2,237,437	-	-
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ – հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	179,687	-	179,687	-	179,687	-	-
	2,507,124	-	2,507,124	-	2,507,124	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ- հետզնման պայմանագրեր	74,982,612	-	74,982,612	(74,982,612)	-	-	-
	74,982,612	-	74,982,612	(74,982,612)	-	-	-
2021թ. դեկտեմբերի 31							
Ֆինանսական ակտիվներ							
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ – հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	188,950	-	188,950	-	188,950	-	-
	188,950	-	188,950	-	188,950	-	-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ							
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ- հետզնման պայմանագրեր	81,376,952	-	81,376,952	(81,376,952)	-	-	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ-հետզնման պայմանագրեր	251,326	-	251,326	(251,326)	-	-	-
	81,628,278	-	81,628,278	(81,628,278)	-	-	-

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ակտիվները և պարտավորությունները՝ իրենց սպասվելիք մարման ժամկետների կտրվածքով: Բանկի պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 29-ում «Ռիսկերի կառավարում»:

	2022թ. դեկտեմբերի 31			2021թ. դեկտեմբերի 31		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28,552,473	–	28,552,473	27,330,179	–	27,330,179
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ	7,289,392	159,637	7,449,029	1,966,801	573,685	2,540,486
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	26,252	–	26,252	35,125	–	35,125
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	39,814,980	85,188,068	125,003,048	33,248,362	83,283,148	116,531,510
Ներդրումային արժեթղթեր	3,650,185	129,782,298	133,432,483	3,587,135	150,264,849	153,851,984
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	78,718,547	–	78,718,547	89,923,037	–	89,923,037
Հիմնական միջոցներ	–	2,020,076	2,020,076	–	1,637,423	1,637,423
Ոչ նյութական ակտիվներ	–	82,402	82,402	–	78,693	78,693
Բռնագանձված ակտիվներ	1,175,804	–	1,175,804	–	1,794,760	1,794,760
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	–	4,178,389	4,178,389	–	929,187	929,187
Այլ ակտիվներ	4,515,725	17,954	4,533,679	1,808,493	1,959,561	3,768,054
Ընդամենը	163,743,358	221,428,824	385,172,182	157,899,132	240,521,306	398,420,438
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	80,803,726	–	80,803,726	86,526,829	–	86,526,829
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	29,108	–	29,108	64,242	–	64,242
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	66,253,938	63,282,106	129,536,044	53,494,265	82,572,363	136,066,628
Այլ փոխառու միջոցներ	7,170,876	27,607,790	34,778,666	7,408,184	24,556,552	31,964,736
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	11,949,934	40,458,809	52,408,743	518,605	58,320,470	58,839,075
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով	186,533	–	186,533	476,439	–	476,439
Ստորադաս փոխառություններ	10,516,280	23,967,850	34,484,130	135,546	23,281,539	23,417,085
Այլ պարտավորություններ	2,210,310	–	2,210,310	1,998,458	–	1,998,458
Ընդամենը	179,120,705	155,316,555	334,437,260	150,622,568	188,730,924	339,353,492
Չուտ	(15,377,347)	66,112,269	50,734,922	7,276,564	51,790,382	59,066,946

(հազար ՀՀ դրամ)

34. Կապակցված կողմերի բացահայտումներ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվություններին առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա մայր կազմակերպությունը, ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները: Բանկի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում Վարտան Սիրմակեանը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտը և ծախսը հետևյալն են.

	2022թ.			2021թ.		
	Բաժնետերեր	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ	Բաժնետերեր	Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	70,000	-
Աճ	-	-	-	-	-	-
Նվազում	-	-	-	-	(70,000)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	-	-	-	-	-
Պահանջներ վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-	2,070,000	-
Աճ	-	-	-	-	347,302	-
Նվազում	-	-	-	-	(2,417,302)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-	-	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	-	-	-	-	-
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ						
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	-	9,642,903	292,065	-	13,248,645	441,194
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	6,004,098	420,761	-	16,555,136	362,079
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	-	(10,291,448)	(401,497)	-	(20,144,521)	(502,421)
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	-	5,355,553	311,329	-	9,659,260	300,852
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	(429,796)	(3,744)	-	(16,357)	(8,787)
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	-	4,925,757	307,585	-	9,642,903	292,065

(հազար ՀՀ դրամ)

Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	8,653	-	-	9,548	-
Աճ	-	1,837,123	-	-	273,904	-
Նվազում	-	(1,839,427)	-	-	(274,799)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	6,349	-	-	8,653	-
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	54,014,694	17,487,368	19,146,647	65,024,148	16,128,105	21,375,827
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	48,602,476	44,115,562	2,636,507	60,812,525	36,770,762	21,797,841
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(62,533,380)	(40,676,702)	(21,530,676)	(71,821,979)	(35,411,499)	(24,027,021)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	40,083,790	20,926,228	252,478	54,014,694	17,487,368	19,146,647
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	26,812,905	4,511,043	6,716,163	28,812,062	5,073,320	7,709,314
Աճ	33,919,485	6,368,765	433,222	6,821,768	1,550,787	2,111,789
Նվազում	(35,610,863)	(7,048,805)	(6,929,768)	(8,820,925)	(2,113,064)	(3,104,940)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,121,527	3,831,003	219,617	26,812,905	4,511,043	6,716,163
Ստորադաս փոխառություններ						
Հունվարի 1-ի դրությամբ	20,534,509	2,882,576	-	10,689,415	3,137,172	-
Աճ	20,184,071	906,608	-	15,329,601	692,095	-
Նվազում	(8,597,488)	(1,426,147)	-	(5,484,507)	(946,691)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,121,092	2,363,037	-	20,534,509	2,882,576	-
Պարտավորություններ և երաշխիքներ, տրված	-	355,415	18,357	-	314,586	32,279
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ	-	295,536	40,045	-	767,963	38,131
ԱՊԿ ծախս	-	830,575	2,258	-	(807,266)	4,421
Միջևորդավճարների գծով եկամուտ	9,826	14,258	577	8,284	10,394	4,947
Չուտ առևտրային եկամուտ	92,520	13,479	8,962	50,140	33,220	15,125
Տոկոսային ծախս	(9,399,452)	(1,901,904)	(22,912)	(9,560,137)	(1,756,976)	(1,329,851)
Վարչական և այլ ծախսեր	-	-	(23,904)	-	(375)	7,802
Միջևորդավճարների գծով ծախս	-	(20)	-	-	-	-
Անձնակազմի գծով ծախսեր	-	(894)	(1,895)	-	(1,015)	(410)
Այլ եկամուտ	-	8,461	2,018	-	8,668	2,591

(հազար ՀՀ դրամ)

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված հատուցումները հետևյալն են՝

	<u>2022թ.</u>	<u>2021թ.</u>
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	610,989	548,891
Ընդամենը առանցքային ղեկավար անձնակազմի հատուցում	<u>610,989</u>	<u>548,891</u>

35. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	Ծան.	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Այլ փոխառու միջոցներ	Ստորադաս փոխառություններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ֆինանսավորման գործունեության ընդամենը պարտավորություններ
Հաշվեկշռային արժեք 2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 19, 20, 21	64,911,905	26,153,713	13,826,587	126,176	105,018,381
Թողարկումից մուտքեր Մարումներ		-	20,059,280	10,000,000	-	30,059,280
Արտարժույթային փոխարկումներ		(2,000,000)	(12,605,086)	-	(54,624)	(14,659,710)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(4,034,050)	(1,775,254)	(467,446)	-	(6,276,750)
Անկանխիկ գործարքներ		-	-	-	819	819
Այլ		(38,780)	132,083	57,944	7,318	158,565
Հաշվեկշռային արժեք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 19, 20, 21	58,839,075	31,964,736	23,417,085	79,689	114,300,585
Թողարկումից մուտքեր Մարումներ		-	19,042,056	12,000,000	-	31,042,056
Արտարժույթային փոխարկումներ		-	(13,760,849)	-	(61,885)	(13,822,734)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(6,458,780)	(2,637,025)	(953,854)	-	(10,049,659)
Այլ		28,448	169,748	20,899	5,666	224,761
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 19, 20, 21	<u>52,408,743</u>	<u>34,778,666</u>	<u>34,484,130</u>	<u>23,470</u>	<u>121,695,009</u>

«Այլ» տողում ներառված է տարվա ընթացքում թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, ստորադաս փոխառությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով վճարված և հաշվեգրված տոկոսների զուտ ազդեցությունը: Բանկը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

36. Կապիտալի համարժեքություն

Բանկն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով: Բանկի կապիտալի համարժեքությունը վերահսկվում է՝ կիրառելով Բագելյան համաձայնագրով սահմանված կապիտալի գծով սկզբունքներն ու ցուցանիշները և Բանկի վերահսկման նպատակով ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանած պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է ներգրավել ստորադաս վարկեր, փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

(հազար ՀՀ դրամ)

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազեյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը (Ն1.1 և Ն1.2 կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները) բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2022 և 2021 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ն1.1 և Ն1.2 ցուցանիշները կազմել են համապատասխանաբար 9% և 12%: 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 1988թ. Բազեյան համաձայնագրի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2022թ. դեկտեմբերի 31	2021թ. դեկտեմբերի 31
1-ին դասի կապիտալ	67,960,753	60,060,302
2-րդ դասի կապիտալ	17,523,779	10,850,050
Ընդհանուր կապիտալ	85,484,532	70,910,352
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	319,637,636	393,972,350
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ Ն1.1	21.26%	15.24%
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ Ն1.2	26.74%	18.00%